

308281

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 4.

సంపుటము. ౪.

మేన్ పట్టణము 1918 సం॥ మార్చి నెల 15వ తేది శుక్ర వారము

పింగళ నామ సంవత్సర శాల్క నమా న శుద్ధ తృతీయ 3.

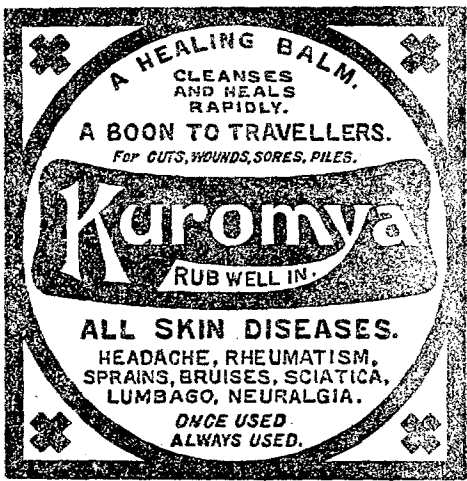
No. 286

సంచిక ౨౮౬

కురోమియా

నవనీతము

(1044)

PRICE-ONE RUPEE - POSTAGE EXTRA. Messrs. SPENCER & Co. LD., MOUNT ROAD, MADRAS.

పుండ్లు, గాయములు, మూలశంఖ, తలనొప్పి, నడుమునొప్పి, జలుబు మున్నగువాటికి సిద్ధావధము. పలువురు పయోగించి, పెక్కు సంతానపత్రములనంపియున్నారు. ఒకమారు ఉపయోగించిన దాని అమృతోపయోగము మీకే తెలియును. డబ్బీరు 1-0-0.

స్వేన్సరు కంపెనీ, మాంటురోడ్డు, మదరాసు.

నోటీసు.

(1075)

గోదావరి జిల్లా కాకినాడ తాలూకా ప్రస్తుతం ఉండు ధూరు కాపురములు శ్రీ రాజా ఇనుగంటి వెంకటరాజగోపాల రామ మూర్త్యప్రకాశరావుగారి తా॥ పెద్దాపురం తాలూకా రాగంపేట గ్రామం తా॥ పామర్రకోట పెద్దాపురమునకు మధ్యను ఉండుకున్న అంటుమామిడి తోటయొక్క యీసంవత్సరపు ఫలము. 15, 16వ ఏప్రిల్ నెలలో తోట ప్రదేశమందు ఏలము పాడుచున్నాము. కాబట్టి వలయువారు గదరు ప్రదేశమునకు దయచేసి ఈదిగువ మరతులకు లోబడి పాడవచ్చును మరతుల వివరము.

1. సుమారు య 80 ల విస్తీర్ణముగల తోటలో ఉండు కున్న ఎన్నిక గల పలువిధములగు అంటుమామిళ్ళున్న జీడిమామిళ్ళున్న మాత్రమే (తెక్కిన ఫలవృక్షములు గాక)
2. సుమారు రెండువేల అంటుమామిళ్ళున్న ఒక వెయ్యి జీడి మామిళ్ళున్న.
3. పాడదలచినవారు రెండువందలరూపాయలు ధరావతు ఇచ్చి పాడవలెను.
4. పాట ఖాయపరచుకున్న వారు ముచ్చిలికాతోపాటు సగముసాము ఇచ్చి వేయవలెను.
5. తెక్కిన సగము సామున్న చెట్ల కాలులు కోయటకు పూర్వమందు చెల్లించవలెను.
6. పాట కాలవందు ధరావతు ఇచ్చిన వారిలో ఖాయపరచుకొనిన వారి సామున్న తెక్కిన వారి సాము వాపసుచేయవలెను.
7. తగు సంఖ్యయీ యింకా కావలసినవారు యీ దిగువ వ్రాయబడిన వారికి వ్రాసి కనుగొనవచ్చును. తె. రామచంద్రరావు గారు, ఉండూరు } హుజూరు సిరస్తావారు.

ఆఫ్ గొల్లపూడి ఎస్టేటు, గోదావరి. 9-2-18 } క్యాంపు: సామల్కోట.

క్రికెట్టులయిన గోపాలకృష్ణ గోకలేగారి చుట్ట

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0.

వి. పి. ఖమ్మలు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము,

పోస్ట్ బాక్సు 212 మదరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.

మొదటి యై దాంధ్ర మహాజనసభలయందలి సన్మాన సంఘాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల, యవన్యాసములు, వారి చిత్రపటములు, సభా తీర్మానములుగలవు.

వెల రూ. 1-8-0.

పోస్ట్ జీ పేటు

ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

సుందరము!

స్వదేశీయము!!

ఉపయోగము!!!

అందమైన 1918 క్యాలండరు

మార్చి 31 తేదిలోపు అమృతాంజనము దీప్తావారి రు.5 ల మందును నొకేసారి గొనువారలకు

ఒక క్యాలండరు ఉచితముగ పంపబడును.

పుత్రులకు క్యాలండరు 1-కి వి. పి. ఖమ్మలు సహా 0-5-0.

వి. పి. గ కాక, ముందుగా చీట్లు పంపినవారికి క్యాలండరు చేరకున్నచో మా జవాబుదారి యుండదు.

కొలది ప్రతులుమాత్రమే ముద్రింపబడినవి. ఆకాదించు గణగతుండుకుతు త్వరపడుట యుక్తము.

తామరలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-6-0

గజకిలైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0

మోహినీలైలము

సీసా 1-కి 0-12-0

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు సిద్ధావధము

చక్కని డబ్బీతో వెల రూ. 0-8-0; డబ్బా 1-కి రూ. 5-4-0

పోస్టుఖర్చులు ప్రత్యేకము. అన్ని చోట్లలో విక్రయింపబడుచున్నది.

అమృతాంజనం శిరో,

109, ఫ్రేరీరోడ్డు, బొంబాయి.

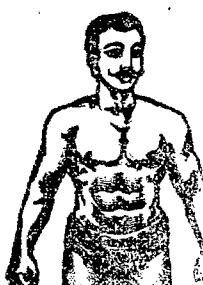
6, తంబు శెట్టిపేడి, మదరాసు.

అమృతసంజీవి లేవ్యము,

అయ్యకాంత మార్గము.

ఈ లేవ్యము, మార్గము అనుభవజ్ఞులచే శుద్ధ మనుష్యులతో తయారుచేయబడినది. ఈ లేవ్యము, మార్గములచే నర్స విధము లుపి మేహసంబంధమైన వ్యాధులు నివారణ కాగలదు. ప్రపంచమున సుఖసంబంధమైన నెగ రోగములచే యెందరు బాధ నొందుచుండుటలేదు. అట్టివారి కిది దేవతావరప్రసాదము. దీనిని సేవించినర క్షముకుభ్రమై, పుష్టి లిచ్చి నరములకు పటుత్వమును కలుగ చేయుటలో మేటియైనది.

దీనిని శ్రీలు, పురుషులు, అందరును వాడవచ్చును. (586) 48 దినములు సేవించు లేవ్యము, ద్రావకముగల నెట్టు 2-కి 8-0 24 దినములు సేవించగల నెట్టు 1-కి 1-12-0 1 నెట్టుకు పోస్ట్ జీ 0-4-0. 2 నెట్టు కొనువారలకు పోస్ట్ జీ ఇవాల. చిరునామ:— లేవ్యము డిపో, సం. 6. వేంకటేశమేష్ట్రీ పేడి, సామలకాడుపేట, మదరాసు.

ప్రజాభిప్రాయములు

విశేషములకు సూచన

దొండపాడు విశేషములు- ఆరుకట్ట పథములు: దీని విషయమై జాబులు మున్నగు వాని నిదివరకే వికసించియుండుటచేత మజబును ప్రకటింపలేకయుండుట చింతించుచున్నాము.

రాజమహేంద్రవరము నోటిను, సాలూరు బాలకవి: ప్రకటింప లేకయుండుట చింతించుచున్నాము:— సంపాదకుడు.

I

ఆంధ్రమహాజన సభాపీఠోపసంఘము.

అయ్యో, వై సంఘమువారిచేత ఈ నెల 30 తేదీ సాయంత్రము 5 గంటలకు కడప పట్టణములో సమావేశమగును.

విషయములు.

1. ఆంధ్రమహాజనసభాసమావేశము కర్నూలులో కాని యెడల మరేయెచ్చట జరుగవలయునో నిర్ణయించుట. 2. ఆంధ్రమహాజనసభాధ్యక్షుని నిర్వాహించుట. 3. సంవత్సర కార్యదర్శులు (నాసిక యంత్రములు 4. బాలభద్రాద్వయమును గురించిన వ్యాసములు 5. శ్రీ విద్యావిధాన నిర్ణయము. 6. అన్య రాష్ట్రములలో రాష్ట్ర నిర్మాణ విషయమును వ్యాపింపజేయు మాగ్గములు. 7. ఇంక నవసరమగు నితరవిషయములు.

గుంటూరు, } కొండ వెంకటప్పయ్య
12-8-18. } కార్యదర్శి.

II

సామాన్యభాషా ముఖ్యత.

అయ్యో, హిందూదేశము సామాన్యభాషా ముఖ్యతను కనుగొనుచున్నది. స్వరాజ్యాంధోళనము హెచ్చుచు హెచ్చుచు సామాన్యభాషా మహిమ హెచ్చుచుండును. సామాన్యభాషా యనగానే కొండలు విపరీతము చేసి చంచలమిచ్చి లగుచున్నార. సామాన్యభాషావలన నితరభాషల అభివృద్ధికి భంగము కలుగునని యెవరైనను యోచించినయెడల అది శుద్ధ భ్రమయే! హిందూదేశము ఏకరాష్ట్రము గావలసినప్పుడు అందరికీ తెలియునట్లు 'యేకభాషయే ముఖ్యము. హిందూదేశమునందు 260 భాషలు గలవు. వానియందు ముఖ్యమైనవి. 16 మాత్రమే.

జనసంఖ్య

హిందీ 82,003,235, బంగాళీ 48,367,915, తెలుగు 23,542,861, మరాఠీ 19,806,636, అరవము 18,128,965 పంజాబీ 15,876,758 రాజస్థానీ 14,067,590, పర్షియన్ హిందీ 14,037,882 గుజరాతీ 10,682,240 కన్నడం 10,525,739 ఓడ్రము 10,162,321 బర్మీ 7,893,504 మళయాళం 6,792,277 పర్షియన్ పంజాబీ 4,779,138 సింధీ 3,669,925 పాతహిందీ 2,428,397.

హిందూదేశమునందు భాషలన్నియు పోల్చిచూచినయెడల హిందీభాష ప్రబలియున్నట్లు మరేభాషయులేదు. ఇదిగాక హిందీభాషయు కొంచెము రూపాంతరముగల పర్షియన్ హిందీభాషయు చేర్చినయెడల తొమ్మిది కోట్ల అరవైన్నర లక్షల సుమారు ఆగుచున్నది. హిందూదేశపు ముప్పదికోట్ల జనసంఖ్యయందు మాడింట నొక పాలు లేక, నూటికి ముప్పదిమూడు మందికి హిందీ మాతృభాషగా నున్నది. వైముఖ్య భాషలలో దీనిని సామాన్యభాషగా చేయవచ్చునని యొక పరిభాషిని నడిచిన యెడల "హిందీ" యనియే చెప్పును. సామాన్యభాషగా చేయుటకు సంఖ్య పెద్దదిగ నున్న చాలగు. అక్షరములు, శబ్దోచ్ఛారణ, శబ్దరచన ప్రకారము మొదలగు గుణములు భాగుగనుండవలెను. హిందీ, చరి యేభాషకును తీసిపోవునదికాదు. ఈ తర్ర హిందూస్థానమునందు బనగాలి మరాఠీ పంజాబీ, సింధీ, ఒరియా వత్తై రాజావలు మాటలాడువారికి, హిందీ, క్రొత్తభాష కాదు. హిందీభాషను మాతృభాషగాగల జనులసంఖ్యయు, హిందీభాషాపరిచయము గల బంగాలి మరాఠీ, గుజరాతీ పంజాబీ, మొదలగువాని జనసంఖ్యయు, చేర్చి చూచినయెడల, సుమారు 20, 21, కోట్లు, లేక, నూటికి, 66, 67 జనులకు తెలుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములలోను హిందీ యింపుమించుగా తెలియుచున్నది. కేవలము మళయాళము గురు కూడ హిందీభాష మాటలాడినట్లయిన కొంచెము తెలిసికొనువారు నున్నారు. దీనికి కారణము, పూర్వము, పాశ్చాత్య దేశములు, ఈ దేశస్థులతోడ, హిందీ భాషతోనే వర్తన

హారములు జరుపుచుండెడి వారు. దీనిమూలకముగనే, కోర్టులకు పోవుచు వచ్చుచుండిన వారును, యూరోపు వ్యాపారులతో వ్యాపారము చేయుచుండిన వర్తకులును, హిందీ భాష నేర్చుకొనవలసి వచ్చెను. ఇందుచేత దక్షిణ హిందూస్థానమునందు కూడ ద్వారీదేభాష పరిచియుండు చోటులందును, సాధారణముగ హిందీ తెలియుచున్నది. పూర్వపు వైమాయసీ లెక్కలు హిందీభాషయందు నూడ నుండెను. వైకారణములను బట్టి చూచినయెడల హిందీ రాష్ట్రీయభాషకు, స్వవిధముల నొప్పించుచున్నది. హిందీభాషయందు మరెన్నో గుణములను ఇతరభాషలతో పోల్చిచూచినయెడల యేవిధము చేతను లేన ప్రభుత్వస్థానమును వీడదు. మనముఖ్యమైన కొంత సామాన్యభాషయే. ఈ కొంతను అంగ్లభాష చే మారింతుటకు సాధ్యముకాదు. మనదేశమునందు అంగ్లభాషను ప్రారంభించి నూరువార్షియములకు మించినది. అయితే దానిసంఖ్యను చూచిన వేయికి అయిదువందలకు నున్నది. ఈ మందగమనముగల భాషను సామాన్యభాష చేయవలె నన్న నెట్లు సాధ్యమగును? 5000 మైళ్ళమార్గములో నుండు జనుల భాషను సామాన్యభాషగా చేయవలయు నన్న, నిది హిందూదేశమునకు నొక కళంకమే. హిందూదేశమునకు హిందీభాషయే తగియున్నది.

ఈ పుం ఈ. ఆర్కాడుజిల్లా శ్రీ. గు. పద్మనాభరావు

III

జైగురోగము.

అయ్యో, బెజవాడయందును విశాఖపట్టణమునందును మహామారోగము ప్రబలియున్నదని స్పష్టమయినది. ఇప్పటికయినను పట్టణమునందెల్ల వ్యాపించినదియు, కొన్ని పేటలలోనే వ్యాపించి యున్నదియు తెలియును. అదియును గాక రోగము వచ్చినవారి సంఖ్యయును, మృతిమొందినవారి సంఖ్యయును తెలియును. అందుచే ప్రజలు దానియొక్క యుష్మదనమును అతిశయోక్తిగా జెప్పకొని లేంపాని భయము పెట్టుకొనుచున్నారు. ఆ లాగున గాక పట్టణ పొరుగుప్రదేశ సంగమము వారు వివాదజూపిన విషయములను వారమున కొకసారి పత్రికలలో ప్రకటించిన బాగుండునని నాయభిప్రాయము.

ఇందు విషయమై చరియొక సంగతి తెలియజేయవలసియున్నది. రోగము గ్రామములలోనికి వచ్చినగాని రోగము నాపుటకు లేకు ప్రయత్నములు చేయుటలేదు. ఇంట్లు అంటుకొని మందులు కారంబించినవెనుక ప్రక్కనున్న యిండ్లలో నుండుగా అంటుకొనవలెననియే జేయుట చుండినో, లేక అంటుకొనవలెనని వేచియుండి అటువెనుక నీళ్లు తోడితెచ్చి మంట నార్చుట యుక్తమో చదునగులే యూహించెదమగాక. మహామారి రోగమునందు పట్టణములకు సమాపముననుండు తదితర పట్టణములయందును, గ్రామములయందును రోగము రాకుండజేయుటకును, వచ్చినను దానిని నశింపజేయుటకును ప్రయత్నములు ముందుగా జేయవలెను. అందుకుగాను సభలు చేయించి రోగలక్షణములను గురించియు, రోగ మేతరైన పట్టణమునందే పట్టణమునకును గ్రామమునందే గ్రామమునకును వ్యాపించునో దానిని గురించియు, రోగమునకు చేయదగు చికిత్సను గురించియు, జనులేరిలిని అధికారులపై తోడ్పడగలరో మొదలగునవి యెల్లను బెలుపుట ముఖ్యము కొన్ని దినముల

క్రిందట గౌరీపతి, మల్లిక్ గారలచే ప్రకటింపబడిన కరపత్రములను పంచిపెట్టుటయు నుత్తము. యూనియను ఛేక్కుములు కొందరు రోగము ఊరియుండు ప్రవేశించినగాని దానికి తగు కట్టుదిట్టములను చేయుటకు వీలులేదని చెప్పుచున్నారు. ఈ పనిచేయుటయందు సంఘ సేవకులు తమ సేవాపరాధులత్వమును జూపవలయును. విద్యాసౌఖ్యము దీనికి నొప్పడవలయును. ప్రస్తుతము ప్రజలయందుండెను అల్లకల్లోలము ఆరోగమును గురించి యేమియును తెలియవలెనుటచే గలుగుచున్నది.

ఇందు ముఖ్యముగా ప్రజలకొకటి చెప్పవలసియున్నది. దొరతనమువారిచే ప్రత్యేకస్థలములయందు రోగులనుంచుటకు ఇష్టపడువారు తప్పకు. కొందరు "ఎక్కడున్నా నేమి? ఆక్కడన్న బ్రతుకుదుమా? లేనియెడల మృత్యువు నిశ్చయమా? రానున్న దెచ్చటవైనను రాకమానదు" అని చెప్పెదరు. రోగులను ప్రత్యేకస్థలములయందు గుండుట తక్కినజనులయొక్క ఆరోగ్యమును గాపాడుటకు ముఖ్యముగా బెలియవలయును. ఈ స్థలములయందు చికిత్సయును బాగుగా జరుగును. కొందరిది నమ్మకు. ఆ స్థలములయందు వెనరుకుండదనియు, దిక్కుమాలిన వారై పోవుచుననియు భ్రమజెందుచున్నార. ఈ భ్రమ నిజముకాదని నామతియు. తన ఇంటియందే రోగి దిక్కుమాలిన వాడగునని నాతాత్పర్యము. నాన్నేహితులు కొందరు మహాచివ్యాధిచే దిక్కులేనివారై తమ గృహములయందే మృతిమొందుట నాకు తెలియును. తనవారెవరైన నున్నను వారివలన నారోగికి అధైర్యమును, ప్రయాసమును గలుగుచేగాని దొరతనమువారిచే నేర్పరపబడు స్థలములయందు జరుగు చికిత్సయును జరుగదు. అదియును గాక తనదగ్గర నుండువారల కారోగము అంటుటయును తప్పును. ప్రత్యేకముగా రోగుల నుంచుటవలన నారోగుల మూలముగా ననేకులకు ప్రాణభంగమును గలుగకుండ జేయుటకు మరియొక యుపాయము లేదు. మహామారి రోగము వచ్చినయెడల వాని పుత్రమిత్ర కళత్రాయలు దగ్గరనుండి వానిని జూచుచుండురనుట కల్ల. వారి ప్రాణములకే భంగము వచ్చునని తెలిసిన వారేల అట్లు చేయుదురు గావున కష్టమైనను గుఖమైనను దొరతనమువారిచే నిర్బంధపడిన స్థలములయందు గుండుటయే శ్రేష్టతమము. రోగము వచ్చిన, దానిని గప్పిపెట్టి వానివలన ననేకులకు ప్రాణహాని గావించువానికన్న పరమపాపాత్మును మరియొక యెడడు. కావున ఆరామానింపదగిన కారణమున్న యెడలను, మహామారి రోగమున్న ప్రదేశమునందే రోగులెవరైన వచ్చినయెడలను, నాసంగతి దొరతనమువారలకును, అక్కడి యధికారులకును బెలియబరచి దేశీయులు సహాయ మొనరింపవలయును.

బెజవాడనుండి యనేకములగు కాలమున్నవి. అక్కడి నుండి పడవలమీద ననేకులు వివిధప్రాంతములకు పోవుచున్నారు. రైలు మార్గమున బోయిన యెడల ఫ్యాగు పోర్టుల నిచ్చెదరనియు దానివలన తమకు కొంత ఇబ్బంది కలుగుననియు పడవల మీదుగా ప్రయాణము చేయుచున్నారు. బెజవాడ నుండి పడవలు క్రిక్కిరిసి పోవుచున్నవి. అందరి ప్రయాణికులకు ఫ్యాగు పోర్టులు లేక బాహుటముగా పోవుచున్నారు. ఇనుంగలన మహమ్మారిరోగము జిల్లాసంశయము వ్యాపించుటకు నొక మార్గముకలదు గావున దాని నాపిజేయుటకు పడవలయందు గూడ ప్రయాణికులను పరిక్ష చేయుటకు తగిన వారల నిర్బంధి ప్యాగుపోర్టుల నిష్పించుట మిక్కిలి జేయకము.

గుడివాడ, శ్రీపాద పేరేశాస్త్రి, బి. వ.

సోలు యేజంటా:— అంగ్లోముండియన్ ప్రెస్ అందు తెలుకల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాపూడి వీధి, బొంబాయి.

మిక్కిలి మనోహరమగు సువాసన 125

(రిజిస్టరు కాబడినది.) **ఆటో దిల్ బహార్.** (రిజిస్టరు కాబడినది.)

ఇప్పటికాలపు ఉచిత కనువగునది, సాటిలేని మనోజ్ఞమగు సువాసనగలది. అల్పాహారగాని, సాయముగాని, చేర్చబడకయే సిద్ధము చేయబడిన కేవల పుచ్చసారము.

నీ తువాలపై కొన్ని బిందువులు చిలుకరించినచో, మనోగ్ధమగు మవాసన ని స్ఫులించును.

ఈ క్రింది పరిమాణముల సీసాలలో ముందును.

పిన్న పైజా (అర ప్రాం)	సీసా 1-కి రు	0-8-0
పద్మరకము పైజా 1-ప్రాం	"	0-12-0
బోకరైజా 2 "	"	1-4-0
పెద్దపైజా 4 "	లేక 1/2 షాన్సు	2-0-0

వి. పి. ఖమ్మలు రు 0-4-0 ప్రత్యేకము.

పట్టెల, పట్టణములందలి ప్రసిద్ధమగు ప్రతిమృత్యులకు దొరకును. దీనికి అదేకమగు నకలుపెట్టు కలవు. కావున, తాము కొనుసపుడు సీసాపైను, కాట్టుపైనను ఆటోదిల్ బహార్ అను పేరును పరిశీలింపుడు. ఈ ఆటోదిల్ బహార్ యొక్క సలక్షణములను పరిశీలనచేయ గోరువారి దిగువవా ప్రాసినచో అజాకిచ్చుకుగల మవాసనకార్డు ఉచితముగ పంపుదురు.

సోలు యేజంటా:— అంగ్లోముండియన్ ప్రెస్ అందు తెలుకల్ కంపెనీ, నెం. 155, జుమ్మాపూడి వీధి, బొంబాయి.

మద్రాసు యేజంటా:— మెనాతా పురమోల్తమాల్, వై నామబారు రోడ్డు, మద్రాసు.

భాషాప్రయక్త రాష్ట్రము నేడేకావలెను.

అయ్యో, అరవణేశ్వరదేవ నాకు ఆంధ్రభాషయందు విశేష వాడుక లేదు గనుక నాకు ఆంధ్రభాష మాతృభాష అగుటవలన తెలిసివలసినదగు భాషాప్రయక్త రాష్ట్ర విషయమును గురించి కొంత వ్రాయుచున్నాను.

మన మాతృభాషమయిన భరతఖండమునకు ఇప్పుడు సంస్కృతము లాసక విశేష ప్రయత్నములు జరుగుచు నానికి తోడుగా దేశభాషలను సుసరించి రాష్ట్రములు కావలయునని దేశమెల్లడలన (ఆంధ్రదేశమున) మిక్కిలి వ్యాప్తమై సకల జనుల ఆహ్వాదమును బడయుచున్నపుడు మన దేశవాసులలో కొందరు దానికి మారుగా నడుచుట మిక్కిలి సంతాప కరము.

దేశపరిపాలనా సౌకర్యమునకును దేశభాషలు వృద్ధి చెందుటకును జన సామాన్యములో రాజ్యాంగజ్ఞానము వ్యాపించుటకును సాధనమేర్పడును. ముఖ్యముగా మన జాతీయ తాత్వికానికి దేశముయొక్క ముఖ్యభాషలను సరించి రాష్ట్రము కావలయును. మన దేశములో ముఖ్యభాషలు 20 అని తెలియుచున్నది. అప్పుడు 20 రాష్ట్రములే ఏర్పడును. ఇప్పుడు 14 రాష్ట్రములవరకు నున్నవి. కొందరు ఇండియాలో పలువిధములైన భాషలు జాతులు మతములు అనుటవలన జాతీయైకమత్యముగా నేరదని చెప్పవచ్చును. అట్లు చెప్పటకు వ్యాయమే లేదు. దక్షిణ ఆఫ్రికాలో 'నీకరో' భారతీయులు' అంగ్లేయులు, బోయర్, అను పలుజాతివారుండియు బ్రిటను సామ్రాజ్యముక్రింద నుండియు స్వరాజ్యముతో బాటు బోయరులు తమ మాతృభాషయైన "డచ్చి" లోనే సకల విషయములను వాడుచుండుట లేదా? అమెరికాలో అంగ్లేయులు పరాసులు చేరియుండలేదా? ఇట్లుయెన్ని యో కారణములు చెప్పవచ్చును. కాబట్టి మన భారతదేశమునకు గూడ అట్టి స్వరాజ్యముతో బాటు రాష్ట్ర విభజనము చేసినయెడల వైదికబుద్ధిన దేశము లంబోరె త్వరలో అభివృద్ధి చెందును.

మన హిందూదేశము విశాలమైన ఖండము. అందుపలు జాతులు మతములు భాషలున్నవి యని వ్రాశెప్పబడియున్నది గదా? దానికి దేశీయ వికృతమత్యమునకు సామాన్య భాష ఒకటి అవసరమే. దానికి సహజముగాంధ్రులు చెప్పినట్లు మన దేశములో కొట్టకొలది మహాజనులచే వాడబడు "హిందీ" భాషనే ఏర్పరుపవలయును. హిందూదేశములో భాషలను సరించి రాష్ట్రము గావించినయెడల ఒక్కొక్క రాష్ట్రములో ఒక్కొక్క విశ్వవిద్యాలయము (యూనివర్సిటీ) ఏర్పడును. అప్పుడు మాతృభాషలోనే ఉన్నతవిద్య బోధించబడుటతో గూడ సకల శాస్త్రజ్ఞానులును కష్టములేక మన భాషలోనే ఏర్పడును. మాతృభాషలో సకల విషయములును గలిగిన యెడల జనసామాన్యమునకు రాజకీయజ్ఞానముతో జాతీయతాభివృద్ధి యగును.

ఒక్కొక్క రాష్ట్రమునందును జనసంఖ్యనుబట్టి రాష్ట్ర ప్రతినిధుల సభయను కార్యనిర్వాహకసభతో గూడిన గవర్నరును ఏర్పడవలయును. వ్రాసుపదాయంతి సభ మొదలు కాసన సభవరకు దేశభాషలోనే వ్యవహరింపవలయును. అట్లు జరిగినచో సాక్షరజనులు కూడ రాజ్యాంగవిధులు తెలిసి వారు తమతమ కార్యములును సరిగ నిర్వహింతురు. బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముక్రింద మన ముండుటవలనను అన్యదేశములతో వాణిజ్యము పరిశ్రమము మొదలయిన పనుల నిర్వహించుటకు ఆంగ్లేయభాషయను కొంతవరకు అవశ్యమే. కాని ఇప్పటి విద్యాపద్ధతులం బోలె ఒక మానవుడు 15 లేక 20 సంవత్సరములు విడువక అన్యభాషాపాఠశాలలో చదువునకు కాలమంతయు వృథాపుచ్చునాడదు.

ఆంగ్లేయులు జపాను భాషను జపానీయులు ఆంగ్లేయ భాషను నెంత తెలిసికొనుచున్నారో అంతయే మనకును తెలిసినచాలు. ఆంగ్లేయ భాషలో నెంత పాండిత్యము సంపాదించినా మనకు అది అన్యభాషయేగాక మాతృభాష కానేరదు. వై చెప్పిన విషయములను పరిశీలించినయెడల "భాషాప్రయక్త రాష్ట్రము" నేడే అవసరమను విషయము తేటతెల్లమగుచున్నది. ఈవిషయమును గురించి అరవణేశ్వరదేవ ప్రతికలలో నేను ముందొకసారి ఒక వ్యాసము వ్రాయుంటిని. కాని దాని విషయమై సోమిచర్చయు జరుగలేదు. ఆంధ్రదేశమున ఈవిషయము మిక్కిలి వ్యాప్తమై యుండుటవలన నా ఆంధ్రసోదరులకెల్ల తెలిసివలసినదగు ఆంధ్రప్రతిక మామగగా తెలుపుకొంటిని. నాకు ఆంధ్రభాషలో విశేష వాడుక లేదు గనుక దీనియందు యుండెడు సాధకబాధకములను మన్నించుటకు ప్రార్థించుచున్నాడను.

నామకర్త తాలూకా } మహాదేవి-శి. రామస్వామిరెడ్డి
తిరుచునాపల్లి జిల్లా }
12-3-1918

చిత్తూరుమండల సంఘము.

అయ్యో, చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్రరాష్ట్ర సంఘమునకు ఉపాంగముగా జేర్చునాడదనియు, మదరాసు రాష్ట్రీయసంఘమునకు కాఖగా జేర్చుట మంచిదనియు, కొంద రరవణేశ్వరులు వాదించుచు కృషిసలుపుచున్నారు.

ఆంధ్రదేశమునకు సంఘదేశీయతాసభలో, రాష్ట్రీయసంఘమును ప్రసాదించగా, దానిని, నిరుపయోగము గావించి, రాష్ట్రీయప్రత్యేకతలకు, అరవణేశ్వరులు చాల కుతంత్రములు జనుచున్నారు. చిత్తూరుమండల సంఘము, ఇతర అరవణేశ్వరములనుండి పీడనముగా నచ్చియుండు అరవణేశ్వర కారణములై యుండుటం జేసి, మన మాతృభాషయను అడ్డము పట్టుచు కుట్రలనున్న ములను జేయుచున్నారు. వారికుతంత్రము లడచి, చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్రరాష్ట్రీయ సంఘమునకు ఉపాంగముగా జేర్చి కన్నెదెచ్చు, ఆంధ్రనాయకులు, చిత్తూరు మండలమునలేగా? అట్టిదోషము ఆంధ్రమాత నోచి కొని యుండలేదా? చిత్తూరుమండలి కట్టించుచి భాస్కరరెడ్డి గారు, పడకల పీ తా ప త య్య గారు, అందు కూరి సుబ్రహ్మణ్యం గారు, జె. కృష్ణ రావు గారు, బొల్లి న యనిసామి నాయకు గారు, మదనపల్లి యందలి, సి. బి. నెమిలి, పట్టాభిరామారావుగారు, గిరారావుగారు, ఎం. వి.ఎల్. కర్మగారు, తిరుపతియందు నిడ్లచెరువు కృష్ణయ్య గారు మొదలగు దేశీయ నాయకులు తగినంత కృషి సలిపిన మన యాశయములు తప్పక ఫలించగలవు. చిత్తూరుమండల సంఘమును ఆంధ్రప్రావిధియలో కాలగ్రెసు కమిటీకి ఉపాంగముగా సులభముగా జేర్చవచ్చును. మనయత్నములు ద్విగుణీకృతము గావించి మన గౌరవమును కాపాడుకొనుట ముఖ్యము. రాష్ట్రీయతత్వంబులకు అరవణేశ్వరులు మన యత్నములు విఫలము గావించ జూచుచుండ ఆంధ్రమహానాయకులారా మన మెట్లుగండుదగలము? ఆంధ్రపుత్రులగు మనము వెంటనే మేల్కొని స్వల్పసంఖ్యకుల విముఖతను రూపుమాపుటకై మన కత్తిని వినియోగించి కృతార్థులగుచుము గాక (చివ్వాడ) చిరతనితాలూకా } బూయూ రామానుజులరెడ్డి
చిత్తూరుజిల్లా మార్చి 12వ తేది }

జాతీయవిద్యకొరకు

అయ్యో, 1918 సంవత్సరము నెల 19 తేది పింగళవారము సాయంత్రము 5 గంటలు మొదలు 6 గంటలవరకు, మదనపల్లి కాలేజివద్ద ఆంధ్రసెంటు హాలులో, వై.కా. చలయ్యగారు, వై.కా. దేవులరావుగారు ఆచుకైన కు సభివగును. ఈ కు సభియందు వచ్చువైకము జాతీయ విద్యకొరకు యన్వబును. ఇట్టి కు సభి యా గ్రామమునం దెప్పుడును జరిగియుండలేదు.

జాతీయవిద్య కమిటీ } సి. యస్. త్రిలోకేశ్వర్
మదనపల్లి. }
12-3-18 } (వెసిడెంటు.)

సామ్రాజ్య సంగ్రామము ప్రారంభము.

ఇండియను బోల్షివిస్టులు.

మోక్షోపభువు గోభిలేతో నొకప్పుడు జరిపిన సంభాషణమును గూర్చి యిట్లు వ్రాయుచున్నారు:— "భారతదేశము స్వపరిపాలనాసౌఖ్య మనభవిష్యు రాజ్యముగ నుండవలెననెడి తనయాశయము నెప్పుడును ఆతడు చాపలేదు. మనము జీవించియుండు అనిరకాలమున నిది ఆశయవ్రాయుగనే యుండునుగాని ఆచరణయు క్రమగ నుండవలె నాదృఢనిశ్చాసమును నేను తూడ మనగుపయలేదు." కాని హిందువులు ఆశయాదేశమానము గారా? వారు నిద్రించునపుడు కలలగాంచి, మోక్షోపభువునూడ వానినే స్మరించుచుండురు. వారికి రాజకీయవిద్య గలపుటకు నిర్విఫలదీన ప్రతిష్ఠాపనములను వీరు స్వపరిపాలనా ప్రతిష్ఠాపనముల గూర్చి జేయుచున్నారు. రాజకీయవిషయకజ్ఞాన మిందుక సంపాదించిన తోడనే వీరు దేశీయనాయకులగుచున్నారు. చెన్నపురికాసన సభలో నెన్నిక సభ్యులలో 100 కి 90 మంది బ్రాహ్మణులే! వీరు రాజధానియందలిజనసంఖ్యలో 1/28 వంతు మాత్రమే యున్నారు. సామ్రాజ్యకాసనసభయందున్న చెన్న రాజధాని ప్రతినిధులందఱు బ్రాహ్మణులే! దీనినే వారు ప్రాతినిధ్య పరిపాలనమందును. ఇట్టి ప్రాతినిధ్యప్రతిష్ఠాపనముల నుండి, సామ్రాజ్య సంగ్రామ మందొత్పడెనుకొక ప్రతినిధి నెన్నకొనవలెనని వారి అభిప్రాయము. బ్రాహ్మణ బోల్షివిస్టుల నటనలంతము నుండించుకాల మాసన్నమైనది. తేనియెడల హోమురాలు అందోళనమునకు పూర్వపు టవసరముల కనుగునట్లు నిర్విఫలదీన విచ్చిగాండ్ర ఆస్పత్రులలో వీరికి ఫలము చాలదని భయపగుచున్నది.—"జర్జిన్" పత్రిక.

సమకాలికాభిప్రాయము.

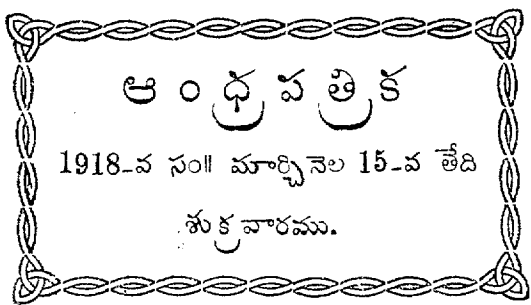
మేగుజాడ్యము

నాల్గైదు నెలలనుండియు నీ జాడ్యమునుగూర్చి కథలు వినుచుంటిమి. చెండుమాసములక్రిందట దెజవాడయం దీ జాడ్యము ప్రబలివదని చని మిక్కిలి చింతిల్చియుంటిమి. అచట పాదుకొనిన జాడ్యము దగ్గరనున్న గుంటూరునకును కచ్చుటయం దాశ్వమేమియు లేదుగాని, దెజవాడయం దీ జాడ్యము పాదుకొనలేదనియు, ననేక స్థలములనుండి వచ్చెను జనుల సమ్మేళన స్థల మగుటజేసి యీవ్యాధి తాత్కాలికముగా నే నైదార బాదనుండియో, నకస్మాత్తుగా వచ్చివదనియు, నాపురవాసుల శ్రద్ధాభక్తులచే నిర్మూలము గావించబడుననియు, తలచియుంటిమి. కాని దెజవాడయందు పాదుకొనుటయేగాక గుంటూరునకు వచ్చివదని తెలిసికొనుటకు మిక్కిలి విచారముగానున్నది. ఇటీవల నారముదినములక్రింద మ్యునిసిపల్ హాస్సునందును, రైలు స్టేషనునందును, వచ్చినయెలుకలు కానిసిం చె నగియు, వానిని పరీక్షార్థమై పంప నయ్యవి నేనుజాడ్యముచే మరణము చెందినవనియు, వానియందు నేను పురుగులున్నవనియు, వైసుండి తెలియజేసి నప్పటినుండియు, పురుగులము నట్ల కట్టల మగుచున్నది. ఈ విషయమై మ్యునిసిపాలిటీవారు తగినంత శ్రద్ధ తీసికొనుచున్నారనియు, ప్రతి పేట యందును నీ విషయమై శ్రద్ధ తీసికొని మెలకువ జేసుండి యీ జాడ్యమును వృద్ధిలేకుండ జేయుటకై తగు యత్నములు జేయుటకై కమిటీల నేర్పరచి రనియు వినుటకు మిక్కిలి సంతోషముగా నున్నది. ఈ సందర్భమున నీ కమిటీలోని సభ్యు లీ విషయమై జను లేయేజాగ్రత్తలను తీసికొనవలయునో తెలియజెప్ప కరప్రత్రముల నచ్చొత్తించియు, నవసరమగుచోట్ల నవవ్యాసముల నిచ్చియు పని చేయుమని నమ్రుచున్నాను.—దేశాభిమాని.

భారతీయుల ఆంగ్లదేశ రాయబారములు.

"ఇండియను సోషలు రిఫార్మరు" పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది.— భారతదేశ రాజకీయపురోవృద్ధినిగూర్చి ఆంగ్లదేశమున నుపన్యసింపుటకు పంపు సందేశముల విషయమై యొక విచిత్రము జరిగినది. కొన్ని దినములకు పూర్వము ఢిల్లీలో సమావేశమైన ఆఖిలభారత దేశీయ సంఘమున, మాంటూగ్యుగా కొసంగు రాజకీయ సంస్కరణములు ప్రత్యేక కాంగ్రెసులో చర్చితములగునటను కాంగ్రెసు సందేశము నంప కూడదని ఆద్యక్షులగు బీసెంట్యు గారు పలుకుచు, దానిని నాపురేయుటకు తనవోటునిచ్చినది. ఆసభలోని హోమురాలు సభ్యులు కానివారు తమకు విజయము చేకూరవని సంకల్పించిరి. కాని హోమురాలు సభ్యులుమాత్రము కాంగ్రెసు సందేశము ఇంగ్లండునకు సోకుండగ జేసి, తమ సందేశమును ప్రత్యేకముగ తమిళమే ఆంగ్లదేశమున కనుపుచున్నారు. తనయొక్కయు, తన అనుచరులయొక్కయు చచ్చు తగిన సమాధాన మొసంగవలెనని బీసెంట్యుగారు నోపకపోదు. దువ్యయ వైస్యములను తీసిజేయవలెనని ప్రోత్సాహపరచి, సర్వములు తమ వైస్యములనే రక్షాగోనికి నడపించిన విధముననే యీ చర్యయు నున్నది. ఈమె మొసంగినసమాధానము హోమురాలు సమితి వారల నెట్లు సంతృప్తిపరచెనో మేము గ్రహింప జాలము. కాని యిది కాంగ్రెసు పక్షమున కు మూత్రము విరుద్ధముగ నున్నదని తెల్ల ము కా గలదు. బీసెంట్యుగారు భారతదేశ రాజకీయములలోనే నింతటి అధికారము కలిగియుండుట కనేక కారణములను తెప్పరున్నారు. మేమునుకొన్ని కారణములను బేర్కొంటిమి. ఇక నొక కారణము నిట దెలివెదము. ఆమె అతి త్వరితముగ వర్తించును. ఇతర నాయకులు తమపూర్వులగు గోక్షేమన్న గు వారెట్లు వర్తించునో అని యోచించుచు, కాల యాచనము గావించుచుండ, యీమె కార్యమునకు గడంగి, భనమును నేకరించి, ప్రతినిధులను ఇంగ్లండునకు బంప సమకట్టినది. ప్రభుత్వము వారు వీరికి దారిచీట్ల మొసంగిరి. కావున హోమురాలు సమితివారు, ఇతరులకు మాగదగ్గవలెరిరి. హోమురాలు సందేశమెట్టి అవకారమును చేయునని మేము నిశ్చయింపుటలేదు. పరిస్థితు లనుకూలగుచు దమక మిన్నకుండక, మనోనిశ్చయము గలిగి వర్తించు భారతీయులున్నారని వీరు చూపగలిగినయెడల వీరు చాల యువకాములచేసిన వాగగుదురు.

చెన్నపురిలో పడిన వర్ష పుకొలత:—గతతేదీ 2-వ తేదీ లగాయతు నేటివఱకు చెన్నపురిలో 10.23 అంగుళముల వానపడినది. ఇంకను 1-28 అంగుళముల వాన పడవలసి యున్నది.

మద్యపానము: ప్రభుత్వధర్మము

ప్రజాసామాన్యమును దుఃఖ సముద్రమునుండి లేవదీయుట కీమరభ్యాస మెంత శీఘ్రముగ నిర్మూలించబడిన నంత లాభకరము. నాల్గు వత్సరముల క్రిందట ప్రచురింపబడిన పరిపాలనా నివేదికమున, 1905-వ సం॥ మొదలుకొని 1912-13 వ సం॥ వరకును, మద్యముల వాడుకలో 100-కి 5 చొప్పున వృద్ధి గన్పించినదని, ప్రభుత్వమువారంగీకరించిరి. సంగ్రామసమయమున ప్రపంచమున నందెల్లను త్రాగుడు తగ్గుచుండగ యుద్ధారంభము నుండియు, హిందూదేశమున ప్రతి వత్సరము త్రాగు డతిశయించుచునే యున్నది. ఈ విషయమై సామాన్యసభలో గౌరవనీయులగు వాచాగారు నుడివిన ప్రస్తుతవాక్యములకు తగిన సమాధానము వెలువడలేదు.

“ఏ విధానమయినను, ఫలితములబట్టి శోధించబడును. ఎత్తైనా శాఖా ప్రతినిధి యెవరైనను, ప్రభుత్వ విధానము విజయ గాంచిన దని చెప్పగలరా? రాబడి నూత్రము వి ప రీ త ము గ నే యున్నది. కాని త్రాగుడులో తగ్గు ఎక్కడ? త్రాగుడు వృద్ధియై దేశముం దంతటను వ్యాపించుచున్నది. ఇదివరకు కల్లు దుకాణములు లేనిచోట్ల కొత్తవి స్థాపింపబడినవి. దుకాణముల సంఖ్య దగ్గిన దని ప్రభుత్వమువారు దెలుపుచున్నారు. ఈ విషయమై ఐరిషీంచుట కాధారము లేదు. దుకాణములు దగ్గినంత మాత్రమున, త్రాగుడు దగ్గునని చెప్పుటకు ఏమి గలదా? ఒక దుకాణము ఐదివేల గ్యాలనుల కల్లును విక్రయించవచ్చును. ఆరు దుకాణములు గలసి వేయి గ్యాలనుల కన్న నెక్కుడు విక్రయించక బోవచ్చును. వాడుక దగ్గినదా లేదా యను విషయమే తగిన పరిశోధన మగును. వాడుక హెచ్చుట లేదని యెవరును వక్కాణించజాలరు.” అని వాచాగారు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. ప్రభుత్వమువారు నిషేధమునకు దలవెట్టుచో, ప్రజల తోడ్పాటు తప్పక సమకూరును. హిందువులకును, మహమ్మదీయులకును, వారల మతములే త్రాగుడును నిషేధించుచున్నవి. మత ప్రాబల్య మింకను వారిలో నశించలేదు. త్రాగుడు దగ్గుటచే ప్రభుత్వమువారికి గలుగు ఆదాయవృద్ధి మిగిలిన విధమున పూర్తిజేయవచ్చును. కాని యనుభవ పూర్వకముగ నాక్షేపణమును ప్రభుత్వము వారి కక్షమున సర్వహక్మిల్లును గ్రాంటుగా రనువదించిరి. గ్రాంటు గారు మితముగ త్రాగువారట. దీనివలన తమకు ధనవృద్ధిముగాని, ఆరోగ్యభంగముగాని, యవినీతిగాని, చేకూరలేదట. అందుచే త్రాగుడును పూర్తిగ మాన్పుచో, తమస్వత్వములకు భంగము గలుగునని గ్రాంటుగారు ప్రత్యుత్తర మొసగిరి. గ్రాంటు గారి సమాధానము పాశ్చాత్యుల సామాన్య దృక్పథమునకు నిదర్శనముగ నున్నను, యీకాలమున వివరీతముగ దోచకమానము. ఒక్క గ్రాంటుగారి లాభముకొరకై, వేలకొలది ప్రజల నీ మరభ్యాసమునుండి తప్పించ గూడదనుట విధిమము గలిగించుచున్నది. మిత పానము గ్రాంటుగారి కెట్టినష్టమును గలిగించక పోవచ్చును. కాని త్రాగుబోతులందరును మిత పానముతోనే ప్రారంభింతురు. కొలదికాలములో మితము దప్పి, ప్రవర్తించును. మంచి యుద్దేశములే సరకము నకు ద్రోవజూపునను నాంగ్ల సామెత యీవిషయమునగూడ వర్తించును.

గ్రాంటుగారి యభిప్రాయ మెటులున్నను, పాశ్చాత్య దేశమునందు సంగ్రామ మీ విషయమై ప్రాచీనాభిప్రాయముల భారద్రోవినది. దుమ్యా మొదలగు దేశములలో సంగ్రామారంభముననే నిషేధ మాజ్ఞాపించబడినది. ఆంగ్లదేశములో గూడ మధుపాన మిప్పుడు చాలవరకు తగ్గినది. ప్రభు

త్వపు పట్టుదలయే యీ తగ్గుదలకు కారణముగ నున్నది. ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారు ఫలితము గూర్చి ఇంకను సంతృప్తి జెందలేదు. నేటి తంత్రీ వార్తలలో ప్రధానమంత్రియగు లాయడు జార్జి గౌరవనీయగంభీరోపన్యాసము గాననగును. ఆసందర్భమున లాయడుజార్జిగారు పలికినవాక్యములు తంత్రీ వార్తయందెట్లు నున్నవి. “ఆంగ్లజాతియొక్క నీతిబలము త్రాగుడుమరభ్యాసముచే క్రుంగకుండ, క్రైస్తవ దేవాలయములు ముఖ్యముగ కృషి నలుపవలయును.

ఒకశబ్దము.—అటులయిన దాని నెందుకు నిషేధింపగూడదు?

ప్రధానమంత్రి పిమ్మట నిటుల నుద్గవెను. ప్రభుత్వమువారు కార్యసాధనమునకే కొన్ని కష్టముల నెదుర్కొనవలసి వచ్చెను. సంగ్రామమునకు బూర్వమునకన్న పిమ్మట త్రాగుడులో విశేష మగు తగ్గుదల గలదని ప్రధానమంత్రి యంకెల మూలమునజూపెను. శుక్ర-విమర్శనములతోలాభ ముండదు. ఐనివాం, దను రొట్టెయూ శలితండులకు మద్యమాయను ప్రశ్నను సాధించవలసిన సమయ మురుదెంచునపుడు, ప్రభుత్వమువారిొక్క నిముస మయినను సంకోచించక కార్యభారమును వహించుడు.”

ఇట్టి తరుణము హిందూదేశమునందెందెంచ లేదా? దేశదారిద్ర్య మొకవంక నతిశయించుచుండ, త్రాగుడు వేరొక వంక మితిమీరుచుండ, ప్రభుత్వము వారు జోక్యము గలుగ జేసికొనుట కయి సంకోచించుట కిది వ్యవధిగలదా? లాయడు జార్జిగారెట్లు నాంగ్లదేశమున నీ దుర్వ్యసనమును పారద్రోలుటకు బూనియున్నారో, అట్టి పట్టుదలను నట్టి కార్యోత్సాహమును హిందవ ప్రభుత్వమువారు గూడ గనబడచుట శ్రేయస్కరము.

రాజకీయస్థితి : అమెరికను మిషనువారు

మహారాష్ట్ర దేశములోని అమెరికను మిషనువారి నివేదికము దేశములోని రాజకీయ స్థితిని ప్రారంభమున వర్ణించినది. కాంగ్రెసు సంస్కరణ విధానము రాజ్యంగ నిర్మాణమునకు దారి జూపుచున్నందులకు సంతసము వెల్లిబుచ్చినది. కాని కాంగ్రెసు మహాసభ కలకత్తాలో గూడినపుడు, ప్రభుత్వ కార్యదర్శికి బొంబాయిలో సమర్పించిన కొన్ని విజ్ఞాపనలు బిసెంటుగారు గోరునాగోరూలు వలదని నివేదించుట మాత్రము విచిత్రముగ నున్నదని, యీ నివేదికము దెలుపుచున్నది. ఇందుకు సోషలు రిఫార్మరు పత్రిక దెలిపిన యీక్రింది సమాధానము అమెరికను, మిషనువారి సందియముల బోద్రోలగలదు.

“ఇందులో విచిత్ర మెద్దియులేదు. మిషనరీలను క్రైస్తవేతరభాగములకు బంపుట నిరుపయోగమని దలచువారు ఇంగ్లండు అమెరికాలంద నేకులు గలరు. ఒకప్పుడు ఇంగ్లండు అమెరికాలలో బానిస వ్యాపారమును నిర్మూలించగూడదను వారు చాలమంది యుండిరి. అంతయేల కొందరు బానిసలే వారికక్షమున స్వాతంత్ర్యము గోరుట నెట్టితలంపని బలికిరి. పూర్వాచారమును విడుచుట కిష్టములేని కారణమే కొందరు భారతీయుల స్వపరిపాలనావిముఖతకు ముఖ్యహేతువని సులభముగ గ్రహించవచ్చును. నల్లవాండ్రకు కెల్లవాండ్రకు, గలతీవ్రవిభేదములు అమెరికాను స్వరాజ్యమున కనర్హముగ గావించవలెనపుడు, హిందూ దేశమునందలి జాతిభేదములు హిందూదేశమున స్వపరిపాలనమున కనర్హముగ నెందుకు గావించవలెను? మే మెప్పుడును తక్కువ జాతివా

కాని నైతికవిజయము ప్రజాప్రతినిధులకే సమకూరదని, త్రాగుడు దేశములోనుండి పూర్తిగ తొలగువరకు ప్రజలలో పౌఖ్యము ప్రబలనేరదు. ఉద్యోగులు గాని సభ్యులందరును నేకగ్రీవముగ నంగీకరించినట్లయి, నత్యంతోపయోగకరమయినట్టియు తీర్మానము నిరూపించబడుట జూచిన విస్మయ విషయములు గలుగక మానవు.

వార్తలు

(0)

పంజాబ్ శాసనసభ:— ఈ నెల 18 వ తేదీన ఈ శాసన సభ లెట్టిసెంటు గవర్నరుగారి ఆధ్వర్యమున కేంద్ర జరిగినది. ఆర్థిక పత్ర ముపాదించబడినది.

మధ్యరాష్ట్ర శాసనసభ:— ఈ నెల 18 వ తేదీన ఈ సభ జరిగినది. ఆర్థిక పత్ర ముపాదించ బడినది.

సంయుక్త రాష్ట్ర శాసనసభ:— ఈ నెల 18 వ తేదీన 50 వాళ్ళు బట్టరుగారు శాసనసభను ప్రారంభించిరి. ఆర్థిక పత్ర ముపాదించ బడినది.

స్వరాష్ట్ర:— కలకత్తాలో తారాసుందర్ దాసి అను నొక స్త్రీ తన కుమారులను తలెత్తుతో, దడుపుకొని పిమ్మట వానికి నిష్పందించుకొనెను. ఆమెకు వచ్చునంతలో నామె కాలి మరణించెను.

పత్రికా శాసనము:— ఆగోరలులో ప్రకటింపబడుచున్న “వేదాంతసూత్రము” అను మహారాష్ట్ర వారపత్రిక సంపాదకుని రు 1500 లు భరణము అడుగుటచే నతడు పత్రికను నిలిపివేయ నిశ్చయించెను.

రైలుగార్డులపై కేసు:— ఈ కేసు భోగట్టా లినిజుల వ్రాయబడినది. బెంగళూరు జిల్లా మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి కేసులయందు దోషము నిలిపిరి. ముద్రాయిల తరపు సాక్షివిచారణ ఈ నెల 20-వ తేదీన జరుగును.

ఒక సన్యాసికి ఖయరుశిక్ష విధింపబడుట:— కలకత్తాలో రామప్రసాదు అను సొక సన్యాసివాడు ఒక బాలని చేతి వ్రేళ్ల కిందములను చేతి మురుగులను అపహరించినట్లు పోలీసువారు కేసుచేసిరి. రాజధాని 4వ మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి ఆ సన్యాసికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

విద్యార్థి యొకడు స్వహత్య జేసికొనుట:— కలకత్తాలోని మెట్రోపాలిటన్ కళాశాలలో 1 వ క్లాసు చదువుచుండిన జోతింద్రనాథు సీల్ అను సొక విద్యార్థి నల్లమందు నూనె కలుపు కొని త్రాగి మరణించెను. కారణము తెలియలేదు.

వైద్యులలో కేసు శాసనము:— వైశాసనము ప్రకారము ప్రిన్సిపాల్స్ యొక సాక్షాత్తుడు తన పేరును నమోదు చేయించు కొనవలెనని సబ్ జెడ్ స్పెక్టరు ఏ. బి. కుమార్తెగారు కేసుచేసిరి. రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు వారికి 10 రూ॥ లు అపరాధము విధించిరి.

పాచ్చరిక:— పోలీసువారు తెచ్చుసాక్షులు అతిశయోక్తులను చెప్పుచుండునని రంగూను ఫిర్యాదుజడ్డి ఇటీవల తీర్పు లోపానినెను. అట్లు అతిశయోక్తులను చెప్పవారిని కఠినముగా శిక్షించెదము. నిజముగా జరిగినదానిని మాత్రమే చెప్పవలెనని పోలీసుకమిషనరుగారు తీర్పును ప్రకటించిరి.

కాలిపోయిన బంగీ:— కలకత్తాలో సబ్ తహసీల్దార్లు నుండి పంపబడిన బంగీలన్నియు జనరలు తహసీల్దార్లలో సార్లు చేయబడుచుండెను. రెండు ప్యాకేజీలు సగము సగము కాలియ్యుండెను. పేలెడు ద్రావకములం దుంచబడినవి తహసీల్దార్లకు రూపొందిరి.

ప్రత్తిని దొంగిలించి నందుకు 2 సంవత్సరముల కఠినశిక్ష విధింపబడుట:— సాల్టు కొట్టార్లు సామానుల పెద్దలోనుంచ బడిన ప్రత్తిపేటలోని ప్రత్తిని అపహరించిన మునుస్వామి అను కూలివానికి రాజధాని 4వ మేజిస్ట్రేటుగారు 2 సంవత్సరములు కఠినశిక్ష విధించిరి.

రైలు క్రిందపడి మరణించుట:— బెంగళూరునుండి కొలారుగనికి పోవు మోటారు రైలు బొంగుపేట స్టేషను కూలీలు ముగ్గురు గజములు పట్టుకొని కాలి బల్లలమీద నిలుచుండుటకు యత్నించిరి. అందులో నొకని చేతిపట్టు విడిచి నున్న వాడు పడిపోయెను. వచ్చుచుండిన చక్రములు వానిమీద నుండి బోలుటచే వాడు మరణించెను.

క్విన్తెన్స్ పరిశ్రమ:— దీనివలన విశేషభావములు వచ్చుచున్నవి. చెన్నైలో బడ్జెట్ ప్రకారము 1914-15 సంవత్సరము లలో క్వినెన్స్ పరిశ్రమలను రోలరుల రూపాయలవలన వచ్చు ప్రస్తుత సంవత్సరములో 9 లక్షలకు దాటునని అంచనా వేయబడినది.

రైలుక్రిందపడి మరణించుట:— బొంబాయి పోర్టుపట్టణ రైల్వేస్టేషనులో రెండుబడ్డెను కలపుటకు వేచియుండిన పోర్టుయొక్క బండి రెండవదానిదరికి త్రోయబడుటకు బూర్వమే లేచి నిలుచుండుటచే రెండవబండి త్రోయబడినపుడు దానికిని మొదటిదానికిని మధ్యపడి నలిగి మరణించెను.

పారిపోయిన దొంగలను మరల పట్టుకొనుట:— ఈ నెల 9-వ తేదీన హజారిబాగు సెంట్రలు జయిలునుండి పారిపోయినవారిలో మరొకరు పట్టుబడిరి. ఇంకను చాలమంది దొరకలేరు. వారిలో నొక్కొక్కని పట్టుకొనినవారికి చెరు రు 500 ల నిచ్చెదమని పంజాబ్ దొరతనమువారు ప్రకటించిరి. ఇంకను 11 గురు దొరకలేదు.

సి. సి. సి. హెచ్. ఎస్. పాఠశాల, తిరువల్లూరు:— వై పాఠశాల మొదటి వార్షికోత్సవము ఈ నెల 17వ తేదీ ఆదివారము మధ్యాహ్నము 4 గంటలకు పాఠశాల భవనములో గా॥ వ్యాయామాద్రి టి. వి. కేవగిరిఅయ్యగారి ఆధ్వర్యమున కేంద్ర జరుగును. ఎల్. ఏ. గోవింద గాఢవయ్యగారు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు, టి. ఎం. కృష్ణస్వామి అయ్యగారును ఉపన్యాసములు చేయుదురు.

నారాయణవరం, శ్రీ హనుమద్గ్రంథాలయము, ఉచిత పఠన మందిరము, రాత్రి పాఠశాల సంఘములను 17-వ తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 6-30 గంటలకు సంఘభవనము నందు సర్వెంటు ఆఫ్ యిండియా సొసైటీలో చేరిన డి. హనుమంత రావుగారు మ్యాజిస్ట్రేట్ దీపముతో “సారాంశ”ని గురించి యుపన్యసించురు. ఆ సభకు తిరుపతి స్టేషను నా. కుప్పసామి అయ్యగారు. బి. ఏ. అగ్రాసనాధిపత్యము వహించురు.

ఎత్తున కూలీల సంఖ్య జెప్పి ద్రవ్యమును పుచ్చుకొనుట:— కూనూరులో రాక్ ఫుడ్లతోటలో కూలీల యజమానుడుగ నియమింపబడిన నైచరు అనువాడు నిజముగ పనిచేసిన కూలీల సంఖ్య కన్న అధికముగ పనివాండ్ర సంఖ్య చెప్పి ద్రవ్యమును పుచ్చుకొని జాప్తీసామును అపహరించినట్లు చేయబడిన కేసు విచారణముగిసినది. నేరమునికి 6 మాసములు కఠినశిక్ష విధింపబడినది.

నిధి దొరకుట:— ఉడిపి తాలూకాలో హో॥ కె॥ గ్రామములో నొక రైతు కృష్ణవాస్ అనువాడు గత సెప్టెంబరు నెల 29-వ తేదీన మట్టికోటకు గొయ్యి త్రవ్వించుటగా వాని కొక రాగిబిందె దొరికినది. అందు వెన్నె బంగారు వెండి నాణెములుండెను. దానిని గొప్ప వాడు అధికారులకు తెలియ నీయలేదు గాని రహస్య మెట్లలో బయలుపడినదనియు దొరికిన నాణెములలో కొన్ని దొరతనమువారి చేజిక్కినవనియు తెలియచున్నది.

నిజయనగరమునుండి మాలిలేఖకు డిల్లు 12-వ తేదీన వ్రాయుచున్నాడు:— మా పురమున నిన్నటి సాయంకాలము నొక పెద్దసభ చేసి, బాలకవియగు భోగరాజు నారాయణ మూర్తిగారు ఆశుకవిత్వ ప్రదర్శనము చేసిరి. కన్యకాపర మేల్వారి చరిత్రను గురించి వీరు 50 పద్యములు 1 గంట కాలములో చెప్పిరి. వీరి కవిత్యము బహు సులభతైలిగను, అతి మధురముగ నుండును. వీరికి మెచ్చుకొని మా పురజనులు 116 రూపాయలు వారికి బహుమాన మొసంగిరి.

సిలెండరు ప్రేలుట:— సింధుదేశములోని హైదరాబాదు నగరములో నొక మంచయంత్రశాలలో గత బుధవారమున సిలెండరు ప్రేలినది. ముక్కలు తగిలి ఒక కూలివాడు తక్షణమే మరణించెను. మరొక ఒకనికి కఠినమైన గాయములు తగిలినవి. పగిలిన సిలెండరు ముక్కలుపడి నూలుగురుమర మందుండిన గడ్డికుప్పకు నిప్పంటుకొనెను. జాతీయ కళాశాల బాలయోధులు ప్రాణములపై ఆశలువదుకొని మంటలలోని కురికి వాటిని చల్లార్చిరి. మంటలు చల్లార్చుటకు ఆలుగంటలు పట్టినవి. నిష్పత్తార్థిగ నార్పివేయుట కారాత్రియంతయు కొందఱు పనిచేసిరి.

గుట్టము క్రిందపడి మరణించుట:— గత గురువారము బొంబాయిలో ఓర్ గాను రోడ్డుమీద యొక గుట్టపుబండి పోవుచుండెను. ఆకస్మికముగ గుట్టము బెడలి దాని ఇష్టానుసారము బండిని ఈడ్చుక బోయెను. కొన్ని నిమిషములలో బండి గొడుగు బాటుయ్యెను. బండి సమీపములో నిలుచుండిన 12 సంవత్సరముల బ్రాహ్మణ బాలనిపై ఆబండిపడినది. పదిమందికలసి బండినియెత్తి వానిని లేవనెత్తి యాసుకుమ్రాకి దీసుకువెళ్లిరి కాని అతడచ్చట మరణించెను.

కిరసనాయిలు మండుట:— బొంబాయిలో గతగురువారము సాయంకాలమున సొక కిరసనాయిలు వస్త్రకుడు బండిని తోలుకొనుచు పింజ్ రాపోల్ వీధిగుండు బోవుచుండెను. దబ్బాకు వేయబడిన వైపు వదులై కిరసనాయిలు కారిపోవుచుండెను. వైపును దిగించుటకు వస్త్రకుడు యత్నించుచుండగ రోడ్డుమీద పడిన చమురు గబిటన మండెను. క్రమేపే చుంటలు అధికమై ఒక గృహమునకు అంటుకొనెను. రెండుఫయరు ఇంజనులు వచ్చి మంటలను చల్లార్చినవి. కిరసనాయిలు బండివాడు మాయమయ్యెను. వా డింతవఱకు పట్టుపడ లేదు.

అగ్ని ప్రమాదము — రంగూనులో నదీ తీరమున చాలా వైపున మంగళవారమునాడు చాల యంత్రశాలలు తగులబడి 4,93,000 రూపాయలు నష్టము కలిగినది. నీళ్లు అందుబాటులో లేకపోవుటచే మంటలు వడిగ వ్యాపించి రంగూను వాస్తవ్యుడగు కోమాంగునై గారి యంత్రశాలయును గోదాములును తగులబడినవి. 11000 బస్తాల బియ్యమును 212000 గంపల ధాన్యమును తగులబడినవి. వానికి చేరినది వారు భీమాచేయించలేదు. ఆదివారమునాడు మోల్కెరుకు 3 మైళ్ల దూరమున నన్న వ్యాంగు బిశెక్యగ్రామము పూర్తిగా తగులబడినది.

ఆయుధపాణుడైన ఒక దొంగ:— కలకత్తాలో గత యాదివారమురాత్రి మాలిబుల్ అను సొక దొంగ నాడొక దుకాణదారుడు ! గాధనిద్రలో నుండుట జూచి వాని కొటు జేబులోనుండిన ద్రవ్యమును అపహరించి పారిపోవుచుండగ దుకాణదారుడు మేల్కొనివానిని పట్టుకొనెనుగాని తనయొద్ద నుండిన కత్తిని దీసిచంపి వేసెనని వానినిరయ వెట్టి వాడుపట్టు విడిపించుకొని పారిపోయెను. కాని పిదప రెండుమూడు దినములకు వా డొక కనిస్తేబుచే పట్టుకొబడినది. కలకత్తా రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణచేసి వానికి 6 మాసములు కఠిన శిక్ష విధించిరి.

బొంబాయిలో తుపాను:— ఈ నెల 12-వ తేదీ రాత్రి బొంబాయిలో గొప్పతుపాను పట్టినది. దుమ్ము హెచ్చుగా రేగుటచే కొంతసేపు బండ్లునిలిచిపోయినవి. బ్రాముబండ్లగా పోయినవి. జబ్బాబండ్లవారవట నటట తలదాచుకొనిరి. కాలినడకను పోవువారు చాలశ్రమపడిరి. వస్త్ర పరిమితముగ దురిసి వీధులలో పొల్లెక్కినది. తుపాను నీటి కాలునలు మూయబడెనో లేక వానికి మన్ను అడ్డుపడెనో గాని నీరు ప్రరహించలేదు. తుపాను గంటసేపుండెను. హాఫ్వు సమీపమున నిరాధారముగ నుండిన తెరచాప పడవలు చాల మునిగిపోయినవి. కొన్ని సముద్రములోనికి పోయినవని తెలియుచున్నది.

చేతితో దయారు చేయబడిన పాము:— చేతితో దయారు చేయబడిన 8 అడుగుల పొడవుగల యొక పామును పోలీసువారు కలకత్తా రాజధాని మేజిస్ట్రేటుగారి యెదుట వెట్టిరి. కొద్దిలోని వార్తలను మొదట దిగులుపడి పిచ్చుట ఆశ్చర్యము మొందిరి. అది నిజమైన పామువలెనే యుండెను. దానిని చూచిన వారందఱును మొదట అది నిజమైన పాము అని భ్రమ చెందిరి. నల్లని, తెల్లని, పచ్చగాజు పూసలతో అది తయారు చేయబడినది. దాని కడుపు యడుగున ‘టర్క్వి ఖు దీ 1917’ అను మాటలు వ్రాయబడి ఉండెను. అదియొక బండివాని యొద్ద పోలీసువారు చూచి వానిని పట్టుకొని నీ కిడియెల్లు సుంధించినది యని ప్రశ్నించిరి. తా నొక దినమున బండిని తోలుకొని పోవుచుండగ తనకిది రోడ్డుమీద దొరకెనని వాడు వారితో జెప్పెను. నీకది రోడ్డుమీద దొరకినట్లొక సాక్షిని నీవు గుజువు చేయవలయును. అందుకు 3 దినములు గడు వొసగితిమి అని పోలీసు వారు అనితో జెప్పిరి. యుద్ధములో బట్టుపడిన టర్క్వి ఖుదీ ఎకరైనను దానిని చేసియుండవచ్చునని తలంపబడుచున్నది. కాని అది యెల్లు కలకత్తాకు వచ్చినదో తెలియకున్నది.

సద్దేశమున వేరుపరచు భోజనము పోలికను కనిపింపజేయు ఎదుర్కొనుట:—కన్ననూరులో 'సోలమన్' అను నొక భారత క్రైస్తవుడును మతీకొండలు హిందువులును తగవులాడుకొనుచుండఁ జూచి పార్టీలను రాజీపరచి సద్దేశమున యత్నించిన పోలీసు కనిష్టముగ సోలమన్ ఎదుర్కొని వానినికట్టతో గొట్టెను. దెబ్బ వాని కాలునకుఁగిరినది. కాలి ఎముక బయలుపడినది. సుమారు పక్షము దిక్కు లభింపకు అసుపత్రిలో జికిత్స నొంది కాలిగాయము నెరుపుచు జేయుచున్నాడు. 'పిమ్మట అతడు సోలమన్ నొద్దకు న్నూరు మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసు జేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు సెప్టెంబరు 9 మాసమున కరివశిక్ష విధించిరి.

ఒకనిని నలుగు రెగుగొని చంపివేయుట:— బెంగళూరు నివాసియును చిదంబరపల్లె అనునాడు హవల్దారు కనిసేలు అనువాడు తనకన్ను వలసనబాకీ వైకమును అడిగినందున హవల్దారుని నాని స్నేహితుడగు నేపరు సభాసతి యనువాడును మతీ ఇద్దఱును కలసి వానిని ఎదుర్కొనికొట్టిరి. చిదంబరపల్లె బెంగళూరు రెండవ మేజిస్ట్రేటుగారియొద్ద కేసు జేసి చికిత్సనియ్యి తొలపి అసుపత్రిలో జేరి 10, 15 దినములు గడచిన పిమ్మట మరణించెను. వాని మరణముగూర్చి పోలీసువారు విచారణచేసి జరిగితిమని హంతకులు నలుగురిని పట్టుకొని జిల్లామేజిస్ట్రేటుగారి యొద్ద కేసుజేసిరి. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

అడవిలో సొక స్త్రీని దోచుకొనుట, నేరస్థుడు విడుదల కాబడుట:—నూనానూరు దహనాక దొక స్త్రీ యొక యడవిగుండ బోవుచుండ నామెను దోచుకొనెను. మతీ యొక పదిహేను దినముల కామె పోగొట్టుకొనిన నగలు ఇగురువు స్త్రీని ధరించుట పోలీసువారు చూచి వానిని గూర్చి వారిని ప్రశ్నించిరి. తమకు యానాదిరాముడు ఆ నగలును ఇచ్చినట్లు వారిరువురు చెప్పిరి. ఇందువై పోలీసువారు యానాదిరాముడిని పట్టుకొని కర్నూలు జిల్లా జడ్జిగారి యొద్ద కేసుజేసిరి. జ్యూరీలను నేర్పరి యందు నేరమగపడలేదు. జడ్జిగారికి మాత్రము వానినిదొంగ దోషము స్పష్టముగ నుండినట్లుండెను. అందునట్ల కేసు హైకోర్టునకు పంప బడెను. హైకోర్టువారు దిగువ కోర్టు జడ్జిగారిలో నేకీధనించక దిగువ కోర్టు జ్యూరీల యభిప్రాయములతో నేకీధనించి నేరస్థునిని విడుదల చేసిరి.

రిక్షావా దొక స్త్రీలను దోచుకొనుట:— కొలంబోలో గత సోమవారము రాత్రి 11 గంటల వేళప్పు దొక స్త్రీలకు రిక్షాను మాటాడుకొని బాకీనులను విడిచిపోయెను. స్త్రీలరుచే నియమింపబడిన స్థలమును బండిని ఈడ్చుట పోవుటకు మారుగ రిక్షావాడు పందికవటిరొడ్డునకు స్త్రీలరుచు చీనుకుబోయెను. అచ్చట వారు తన సహకారుతోగూడ స్త్రీలరుచు దోచుకొనెను. వానియొద్ద 25 రూ॥లు మాత్రమేయుండెను. అప్పటిలో తానేమైన గండ్రగోళ్ళను జేసినయెడల ప్రాణహాని కలుగునని భావించి స్త్రీలరుచు నురునటి దినముదయమున గత రాత్రి జరిగిన సమాచారమునంతయు పోలీసువారికి తెలియబరచెను. వా రిక్షావానిని వాని సహకారులలో నొకనిని పట్టుకొని కేసుజేసిరి. మేజిస్ట్రేటుగారు కేసు విచారణానంతరమున నేరస్థులకు చెరియొక రి మాసములు కరివశిక్షయు చెరి నూలు రూ॥లు అపరాధమును విధించిరి.

కేసులలో బోలీసువారు అబద్ధములు చెప్పి కేసులను బలపరచుట:— సాధారణముగ పోలీసువారు తాము చేసిన కేసులలో ఉన్న విలేరి కల్పించి చెప్పి కేసులను బలపరచుటయొకదని బోలీసు బర్మా హైకోర్టు ప్రధాన న్యాయమూర్తిగారి ఒక దిక్కున వక్కాణించిరి.

కేసులు బలపరచు నుద్దేశములతో అబద్ధములు చెప్పటకు వలన ఒకదానికొకటి పొందక కేసులు ఉన్నకంటె బలపరచుట లగుచున్న ననియు, ఇక నిట్లువై దొంగ కేసులు చేయబడినట్లు గాని లేక దొంగసాక్షులును ఋజువుచేసినట్లుగాని దొంగ సమాచారమును అధికారులకు తెలియపరచినట్లు గాని నాకు తెలిసినయెడల అట్లుచేసినవారికి కరివ మైన శిక్ష విధింపబడును. నిజము చెప్పటకు అవసరములను అబద్ధములు చెప్పటవలన చెప్పినవారికి కలుగు అపరాధములను తమ క్రింది ఉద్యోగులకు న్నీమను, సర్కిలు ఇన్ స్పెక్టర్ల బోధన చేయవలయును అని రంగూను పోలీసు కమిషనుగారు ఉత్తరువు చేసిరి.

మోటారు క్రిందపడి మరణించుట:— బొంబాయిలో గత శుక్రవారము పగలు 12 గంటలకు కృష్ణాబాయి అను సొక స్త్రీ తన వెనతండ్రి కుమారుని సాయముతో వాజనుగోడ్డుగుండ బాబుల్ నాథు అలయునునున్న బోవుచుండెను. వారిరువురును పోవుచుండిన కాలిమాన్యు రాతిపలకలతో గట్టబడినందున నూర్మ్యసిక్కి వేడిమెప్పుటచే ఆమె కాన్లు కాలిచందున గట్టుదిగి బండ్లుపోవుచున్నామన ఆమె నడచుచుండెను. మోటారుబండి మోటారుబండియని ఆమెసోదరుడు కేకలు వేయుటచే నామె కలవరపడి వెనుకకుమాచెను. అప్పటికప్పుడే బండి ఆమెపూర్వములో నుండెను. గానినుండి తప్పించుకొనుటకు ఆమె ప్రక్కకు మళ్లెను. ప్రక్కకు మళ్లినపుడును బండిని చడవునాకుమాడ బండిని ఆ ప్రక్కకే త్రిమెను. ఆమె బండి కెనురయ్యెను. బండి నాపుటకు బండినినడపువారికి సాధ్యమునదికాదు. ఆమెయెందు బండిపోయి ఆమెను తక్షణమే చంపివేసెను.

కలకత్తా విశ్వవిద్యాలయము వాణిజ్యవిద్య:—కడపటి పర్యాయము జరిగిన కలకత్తా నెనేలువారి మీటింగులో విశ్వ విద్యాలయ విద్యులలో వాణిజ్యవిద్య కూడ జేర్చుటకుగూర్చి చర్చింప బడినది. వంగదేశపు వాణిజ్యశాఖవారి విషయమును గూర్చి తమయుభోగ్యదేశమును తెలుపు వల కీవిషయము గూర్చి చర్చజరిగించుట ఆపివేయు వలసినదని ఫిండిలిషి రాన్ గారునుడి విరి. పాశ్చాత్యసభ్యులందరును ఫిండిలిగారి ఉపసాదమును బలపరచిరిగాని సభ్యులలోనధిక సంఖ్యవారికి ఉపసాదమునకు వ్యతిరేకమగుట వలన ఆసభయముననే వాణిజ్యవిద్య గూర్చి చర్చ జరుప బడినది. ఒకకమిటీవారు నియమింపబడిరి. ఫిండిలి, వర్మనర్రు, చి. హేటక సర్ ఆఫీసర్లుయుభర్త గార్ల కమిటీ సభ్యులుగ నియమింపబడిరి గాని వారు కమిటీసభ్యత్వమునకు రాజీనామాల నిచ్చుటచే నవాబ్ మక్కుల్ హూదా, డాక్టరు మక్మిన్లూల్ బోను, డాక్టరు ఫ్రీబోర్నేందు లాల్ సేక్, జె. ఎక్. దాసుగు ప్రగాఢు వారి ఫ్లానే కమిటీసభ్యులుగ నెనేలువారిచే నియమింప బడిరి.

ఇరుకూలము బండిపోటు కేసు:— ఉత్తర మల బారుజిల్లా క్వలండి తాలూకాలోని ఇరుకూలము గ్రామములో గత డిసెంబరు నెలలో ఒక దినమున ఒక బండిపోటు జరిగినది. 8 గురు బండిపోటు గాండ్రు ఆయుధములతో కేసుకి దేవు అను సొక ధనికుని ఇంట ప్రవేశించి కుటంబమువారిని భయపెట్టి బలవంతమున యజమానుని యొద్దనుండి పెట్టెల తాళములను దీసికొని వాటినితెరచి వాటిలోనుండిన సుమారు వెయ్యి రూ॥ల నగలును, గొక్కమును అపహరించుకొనిపోయిరి. క్వలండి పోలీసువారి సమాచారము విని వైగ్రామమునకు బోయి భోగట్టాలుచేసిరి. జరిగిన నిజస్థితిసంతయు వారు తెలిసికొని బండిపోటు గాండ్రును వెతకి వెతకి రెండు మాసములలో పట్టుకొని జిల్లా జడ్జిగారియొద్ద కేసుజేసిరి. జడ్జిగారు విచారణచేసి 8 గురికి చెరి 2 సంవత్సరములు కరివ శిక్ష విధించిరి. ఇద్దఱు బండిపోటు గాండ్రును శిక్షింపక విడుదల చేసిరి. వికి గూడ శిక్ష విధింపబడవలసినదని పోలీసువారు హైకోర్టులో అపిలుచేసిరి.

యూరేషియను బాలికల దౌర్జన్యము:— గత ఫిబ్రవరి నెల 12 వ తేదీని కలకత్తాలో భాజేంద్రనాథు ఘోష అనువాడు రాత్రి 8-30 నిమిషములకు చారంగిరోడు గుండ బోవుచుండెను. దారిలో వాని కొక బండి ఎదురుపడినది. అందు ముగ్గురు యూరేషియను బాలిక లుండిరి. బండి మొత్తముపై బండివాడు కాక మతీయొక వంగదేశియునుండెను. లోనిముగ్గురు బాలికలను వానిని పిలిచిరి. ఏమికావలయునని అతడు బండియొద్దకు బోయినపుడు వారిలో నిద్దరు వానిపట్టుకొనిరి. మూడవయామె వాని చొక్కాయు జేములను దడిచిరి. 8 రూలుండిన నుంచి చేతబుచ్చుకొనినది. నానుంచి నాకిచ్చివేయవలయునని అతడు గట్టిగ వారిని నిర్బంధించి అడిగినతోడనే బండి మొత్తముపై నూర్చుండిన రెండవ వంగదేశియును క్రిందకు వచ్చి కత్తిరికనవరచి నీవు నిశ్చయుగ పోయినపో లేనియెడల నీ ప్రాణములు నీవి కావని భయపెట్టెను. భాజేంద్రనాథు ఘోష అప్పటినుట్లు కూరకుండి ఆయరుసటిదినమున పోలీసు వారికి రిపోర్టు వ్రాసెను. వారు దౌర్జన్యముగావించిన యూరేషియను బాలికల గృహమును వెతకుకొనిపోయి దానిని సాదాచేసిరి. రూపాయలసంచి దొరకినది. వారిముగ్గురిపై కేసుచేయబడినది. కేసు విచారణ జరుగుచున్నది.

దత్తపుత్రుని మైనార్టి కాలములో దస్తుక్రింద భూములు వేలము పాడించుట:—ఒకడు తనకు సంతానము లేనందున ఒక పుత్రుని పెంచుకొనెను. దత్తత జరిగిన కొంత కాలములో నతడు మరణించెను. దొరతనము వారి రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ల మరణించిన వాని భూములను వాని భార్యపేర నమోదుచేసి మరణించిన వానిరల్ల జమ కావలసిన దస్తు వైకమునకు ఆ భూములను ఏలము పాడించిరి. పిల్లవాడు తన మైనార్టీ తీరిన వెనుక దొరతనము వారి మీద హైకోర్టులో దావాచేసెను. 1831-3 ఆక్టు 10-వ ఆర్టికలును వ్యతిరేకముగ జరుగును గాన దస్తు కొంతవలె నుట్టవారి మైనార్టీ కాలములో భూములను విక్రయించుట అన్యాయమని హైకోర్టులో నాదింప బడెను. హైకోర్టువారి వాదమును ఆమోదించి మైనార్టీ కాలములో మైనరు భూములు దస్తు క్రింద విక్రయింపవలె కూడనని తీర్మానించిరి. తప్పు అభిప్రాయములతో రివిన్యూ ఇన్ స్పెక్టర్ల వెంపకపు తల్లిపేరపట్టా ఇచ్చిరను విషయము దత్తుని హక్కును పోగొట్టినదని కూడ తీర్మానించబడినది.

అద్దెల బిల్లు:—బొంబాయి శాసనసభలో నీవారము చర్చింపబడనున్న అద్దెల బిల్లును సమర్థించుటకు బొంబాయి పోరులు సర్. నారాయణ చంద్రావర్మగారి అధ్యక్షత క్రింద మంగళవారమునాడు సభచేసిరి. హోర్నిమను, బోలా బాయి, దేశాయి, తల్వారఖాను, హెచ్. పి. మోడి గార్లుపన్యసించిరి. ఆ చట్టము తప్పుక ఆమోదింపబడవలెనని వారు ఏకగ్రీవముగా తీర్మానించిరి. చాలమంది ప్రముఖులు సభకు వచ్చిరి. ఇండ్ల అద్దెలను హెచ్చించుటయును తగ్గించుట యును ప్రజల స్వాతంత్ర్యమునకు చేరినవి గాన దాని కధ్యంతరము కలిగింపరాదని కొందరనిరి. అది సరిగాదని చంద్రావర్మగారు నుడిచిరి. నిష్పాక్షికముగా నీ శాసనము నామోదింపవలెనని హోర్నిమనుగారు రినిరి. ఇండ్ల చుజమాలు కార్యము నడచుటకు దొరతనమువారు చేయున్న శాసనమును ప్రజలందరు నామోదించుచున్నారు. దీనికి శాసనసభ్యు లేమాత్రమైన ప్రతి కూలముగ పనిచేసిన వారికి మరల నోట్లు లభింపవని తల్వారఖానుగారు రినిరి.

కనిష్టముల దౌర్జన్యము:—వంగదేశములో బ్రాహ్మణ చారియలో రాయదాసుల్ దై అను నొక ముసలివాడొక దినమున ఒక కంబళిని కొనుట కొక అంగడికి బోయెను. షేక్ ఇస్మాల్ ను మతీకొండలు కనిష్టములును వాని నెరుగొని ఇస్మాల్ వానిపట్టుకొని నిన్ను మేము కాణాకు చీనుచుపోవుదుమని పలికెను. అయ్యలగా! నేనేమి నేరముచేయలేదే నన్నెందులకు పట్టుకొనిరి. అని ఆ ముసలివాడు వారిని ప్రశ్నించినపు దొక కనిష్టము వాని ముక్కుమీద గ్రుద్ది బలవంతమున వానిని కాణా ఆఫీసుకు ఈడ్చుక వెళ్లిరి. దారిపొడుగునను వానిని తన్నుట, గ్రుద్దుట మొదలగు దౌర్జన్యపు పనులను కనిష్టములు గావించిరి. కాణా అధికారి ఆ ముసలివాని మురలను వివరము నీ కెనరైన జామీను యొడినయెడల విడుదల చేసెదనని పలికెను. ముసలివానిని చూచి బాలివొంగిన కొందరు వానికి జామీను ఉండి వారిని విడుదలచేయించిరి. కాణానుండి ఇంటికి బోయి ముసలివాడు డిఫ్యూటీ మేజిస్ట్రేటు గారియొద్ద కేసుచేసెను. మేజిస్ట్రేటుగారు ఫిర్యాదీ వాక్యాలను కట్టుకొని ముద్దాయిలకు నోటీసులు పంపిరి. ప్రథమ హీరింగు దినమున ఇద్దరు కనిష్టములు కోర్టునకు బోని హేతువున వారికి వారంట్లు పంపబడెను.

సంయుక్త రాష్ట్రముల మహమ్మదీయ సంఘము:— బారిష్టరు హిదాయతు హుస్సేను గారి (క్వాన్సర్) అధ్యక్షత క్రింద అలహాబాదులో నీసంఘసభ జరిగినది. కాంగ్రెసు ముస్లిము లీగువారి విధానమువలన మహమ్మదీయుల లాభములకు భంగము కలుగునని మితవాదులగు మహమ్మదీయులందరు (అధిక సంఖ్యాకులు)ను భావించు చున్నారు. సంఘప్రాతి నిధ్యమున దొరతనమువారు నిర్మించిన మితి కొంచిమైనను తగ్గింపబడగూడదని ఈ సంఘమువారు దొరతనము వారికి విన్నవింపగోరెద రను తీర్మానము చేయబడినది.

ప్రత్యేక జాతీయ సంఘము. వెట్రోగ్రడు, మార్చి 18:— కమిసరీను సంఘమును సావైట్సుసంఘమును మాస్కోకు పోవుటచే నగరక్షణము కొరకును శాంతిరక్షణముకొరకును ప్రత్యేక సంఘ మేర్పరపబడినది.

గుంటూరు సహకార సభ.

పొన్నూరునందు 3 వ సమావేశము

(ఒకవారమునందు)

3-వ తేది ఉదయము 10 గంటలకు పొన్నూరు ఎవ్వరు సెకండరీ స్కూలు హాలులో జిల్లా కలెక్టరు ఈ. ఎ. డేవిసువార గారి ఆధిపత్యము క్రింద 3 వ గుంటూరు సహకార సంఘ సభ జరిగినది. గుంటూరు జిల్లాలోని దాదాపుగా నన్ని తాలూకాల యందున్న సహకార సంఘపు ప్రతినిధులను, సహకార పరపతి సంఘ ప్రతినిధులను, అధికారులను అధికారేతరులను సభకు వచ్చిరి. అగ్రాసవాధిపతి ఈ. ఎ. డేవిసు వారగారు కొన్ని విషయములను సభలో ముచ్చటించిన తరువాత వారు కార్యాం తరముచే వెళ్లవలసివచ్చినందున సహకార సంఘముల రిజిస్ట్రార్ ఎఫ్. జి. హెమ్మింగ్స్ వారగారు అగ్రాసవాధిపత్యమును వహించిరి. సభయందీక్రింది తీర్మాన మంగీకృతము లైనవి.

కక్షి గాయలు డిపాజిటు చేయు సామ్యము యిప్పటి వలె తాలూకాఖజానాలలో నుంచక సామ్య విషయమై తగు నిబంధనల నేర్పాటుచేసి సహకార ధనాగారములలో నుంచుటకు హెచ్చరిక వారు న్యాయస్థానములకు అనుజ్ఞానొసగ నలయునని సభవారు కోరిరి.

మ్యూసిసిఫల్ లోకల్ బోర్డుల ప్రాంతములకు భూమి మొదలగు నియమ సామ్యము సహకార జిల్లా బ్యాంకులలో గవర్న మెంటు నిబంధనలలోబడి, డిపాజిటు చేయుటకు ఆయా సంఘములకు అధికారము గలుగునట్లు లోకల్ బోర్డుల చట్టములను, గవర్న మెంటువారు, సవరణ చేయవలయుననియు సభవారి అభిప్రాయము. జిల్లా తాలూకా బోర్డులలోను, పుర పాలక సంఘములలోను సహకార పరపతి సంఘముల పంచాయతీ ద్వారా సభ్యులుగా నియోగింపబడుటకు ఆర్డరుగా నుండునట్లు లోకల్ బోర్డుల చట్టములను సవరణ చేయుటకు దొరతనము వారు ప్రార్థితులు.

సహకార పరపతి సంఘములేగాక పశువులభీమాసంఘ ములు, విత్తములు, యెరువు సంఘములు, గూడ మాస్తి నిమిత్తమైన స్థాపించబడిన పరపతి సంఘములవారిని ఆయా అధికార కాఖలవారిని కోరుచు, ఉన్నట్టిగా క్రయవిక్రయ ముల చేయు సంఘముల ప్రారంభించుట కీసభవారు సహకారాభిమానులను హెచ్చరించిరి.

సహకార సంఘముల పంచాయతీ వారులకు ఆయా గ్రామముల యందుగల చెలువుల బావులయొక్క మరమ్మత్తు తనిఖీచేయు అధికారమును గ్రామ పాఠశాలకు, నీటిపారు దల విషయమై జోక్యము వున్నవారి పరిచేయు సభికా రము నొసగుటకీ సభవారు దొరతనము వారినిగోరిరి.

సర్కారు సిస్టు సమయములయందు దొరతనమువారు సహకార రాష్ట్రీయ నిర్మాణ ద్వారాను జిల్లా రిఫులద్వారాను కావలసిన ద్రవ్యమును తాము బహుళము తెచ్చు వడ్డీకి కొద్ది వాయిదాలవూడ అమ్మి చూడవలయును.

జిల్లా బ్యాంకులయొక్క మేరు ధనము వ్యవహరించు మొత్తములో పరికరములు అగుటకుగాను పూర్ణ ప్రియత్న ములు జరుపుటకు సహకారాభిమానుల నీ సభవారు కోరిరి.

మన్నున చేపట్టానము తాలూకు ట్రస్టుధనమును జిల్లా బ్యాంకులలోను గ్రామ సంఘములలోను డిపాజిటుచేయుట కంగీకరించినందులకు జిల్లాబడ్డిగారి కభినందనలను తక్కిన చేపట్టానముల ట్రస్టుధనమును గూడ నట్లే చేయుట కీ సభవారు గోరిరి.

సహకార గ్రామ నగర సంఘములకు మెంబర్లవలనను జిల్లా బ్యాంకుల కిరీతసంఘములనను జాక్ మాసాలమునకు రావలసియుండిన వసూలుకాని వడ్డీని లెక్కలలో ఆదాయము చేర్చుకొనక ఇతర సంఘములకు జిల్లా బ్యాంకు యియ్యవలసిన వడ్డీని, వ్యయముక్రింద చేర్చుటచేత లెక్కలలో నష్టముగా కనుపడుచున్నది. కనుక నీ సంఘమునకు వసూలు కావలసిన వడ్డీని ఆదాయములక్రింద చేర్చి లెక్కలు తయారుచేయునట్లు నిబంధనలు మార్పుటకు దొరతనమువారిని సభవారు ప్రార్థించిరి.

సహకార సంఘముల ద్రవ్యము డనియార్డరుచేయు యేర్పాటును గురించియు, యేచేటను జిల్లాకంఠకును సహకారసభకు జిల్లాబ్యాంకింగు యూనియను వారు జరుపుటను గురించినందు గుంటూరు నందు చరియొక పెంట్రీల్ బ్యాంకు యవనరును గురించిన టీర్మానములు జరిగిన వెనుకను సభసంతోషముగ ముగిసినది.

బర్రా శాసనసభ.

క్రొత్త లెప్టి నెంటు గవర్నరు సర్ రెయిన్స్ (కా దకుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద మొదటి బర్రా శాసన సభ ఈ నెల 13 వ తేదీన జరిగినది. ఈ కాలమున నొక లెగిస్లేషన్ నష్టము కలుగజేసిన చరియొక లెగిస్లేషన్ నొందుట కనకా శము లేదు. స్టీమరులు లేకతమున ఆస్థులసిన సమల భరలు లేదును. కొనవలసిన సమల భరలు లేదును. ఇందుల కందరును సంసిద్ధులుగ నుండవలెను గాని చిక్కులను పెంచగూడదు. చాల విషయములలో బర్రా తక్కిన దేశముల కంటె మంచి స్థితియుండేమున్నది. బర్రా సామ్రాజ్యమునకు వియ్యమును కలపను చురుకు ఉన్నది. ఇచ్చుచున్నది. అవసరమైన వానికే యిప్పుడు ప్రాముఖ్యత నియ్యవలెను. చేయవలసిన కాకా సమయమున లోపము గలుగకుండుటకు దొరతనము వారు ప్రయత్నించెదరు. గత రోజు వత్సరములలో సైనిక సహవేశమున జరిగినవని వెనుక నసంభవము ఎంచబడి యుండును.

సావరులు మొదలు మిలిటరీ పోలీసులు కార్మికులను గాక 1000 మంది బర్మనులను 1000 మందిచిరులును జూలై నెలలో ప్రాప్తుకు వెళ్లిరి. 2 బర్రా సయినిలకంపెనీలు రైఫలు కంపెనీలుగా మార్చబడినవి. 70వ బర్రా పటాళము పూర్తిమైనది. ఇంకొకటిగూడ పటివల పూర్తిమైనది. ఇంకను సైనికులను చేర్చుచునే యున్నాము. ఫిబ్రవరి నెలలో 322 మంది చేరిరి. సెప్టెంబరునుండి 1918 ఫిబ్రవరివరకు 2687 గురు చేరిరి. 1916 సెప్టెంబరు మొదలు 1917 ఫిబ్రవరివరకు 1957 గురు చేరిరి.

ధాన్యము ధర రు 105 లని నిర్ధారణచేయబడిన గోధుమలకు 3వ జూలై వరకును ఆర్డరుగాలవు అందులకు వియ్యమును ఎగుమతి చేయుటకు దొరకెన్ని స్టీమరులను ఇండియా దొరతనమువారు బర్రాకు పంపుచున్నారు. మార్చి నెలఖర వరకును సిస్టు వసూలు చేయబడెను. అని లెప్టి నెంటు గవర్నరు గారు నడిచిరి.

ధాన్యపుధర చాల తక్కువయని కొందరును చాల హెచ్చనికొందరును అతేషించిరి. దొరతనమువారు రైతుల లాభములను పాటింపవలెను. మధ్య వానికి లాభము రావలెను గాని వీరి కధికలాభము కలుగుటకొరకు సామాజ్యవానుల నన్యాయము చేయగూడదు.

ఇండియానుండి బర్రాకువిడదీయవలెనను విషయముగలదు. ఇండియాలోని నెల రోజుల వాడీయాంధోళన మంతగాలేదు. బర్రావారికి కోరికలుండుట సహజము. మనము బాగుగా స్థిరపడి నెచ్చునిగా వాటిని కోరవచ్చును. అయితే నిధానమును నిర్ధారణచేసికొనవచ్చును. బర్రాకు ఇండియా నుండి విడదీయవలెననిపడుచువారు బాగుగా నాలోచించినట్లునుపడెను. బర్రాకు నేను క్రొత్తవాడనైనను హెచ్చునుండి ఈ మార్పును కోరుట లేదని చెప్పగలను. కాని బర్రాకు తక్కిన రాష్ట్రములలో సమానముగా మాడక ప్రత్యేక దేశముగా భావించవలెనని బర్రా వారు కోరెదరు గాన ఇండియాలోని రాష్ట్రములకు వర్తిండు నియమముల నన్నిటిని బర్రాకుగూడ వర్తింపజేయక బర్రా కెట్టివి అయిపోయెనా వానినే వర్తింపజేయవలెనని వారు కోరెదరు. మనము కొన్నిటిలో కభివృద్ధి మొదినను చాలవిషయములలో వెనుకబడియున్నాము. స్థానిక స్వపరిపాలనము వానిలో నొకటి. మనకు జిల్లాబోర్డులు లేవు. పురపాలక సంఘములు బాగుగా పనిచేయుచున్నవి. మనకు ముఖ్యముగా కావలసినది విజయము అని వ్రాడవచ్చు గనెరి. ఆర్థికవత్త ముపపాదించబడెను.

సిరాంపూరు బందిపోటు:—మంగడేశములో సిరాంపూరు మునకు సమీపములోనున్న చంప్ దాని గ్రామములో నైద్యులుగ నున్న డాక్టరు పంకజన్ బట్టాచటర్జి గారి ఇంటిలో నుమారు 24 గురు బందిపోటు దొంగలు ప్రవేశించి డాక్టరు గది తలుపులను పగులగొట్టి లోపల ఇరుపపెట్టెను పగులగొట్టి నుమారు 8 నెల రూ॥ల వగదుతో పారిపోయిరి. బందిపోటు గాండ్రు బయటకు వచ్చుకప్పుటికి గ్రామస్థులు వారిని ఎదుర్కొనిరి. గ్రామస్థులకును బందిపోటు గాండ్రుకును హోరాహోరీ పోరాటము జరిగెను. ఈ పోరాటములో 5 గురు గ్రామ స్థులకు కవరములైన గాయములు తగిలినవి. బందిపోటు గాండ్రు గ్రామస్థులనుండి తప్పించుకొని పారిపోయిరి.

ఫిల్లిను సర్కసు

అతి జయ ప్రదము. పాశ్చాత్య వన్యమహామృగ ప్రదర్శనము నిర్వహింపబడిన మాడవచ్చిన అసంఖ్యాకులు “మనోహరమగు ప్రదర్శనము” అని విశదీకరముగ చెప్పిరి. ఇంతవరకును చెప్పపురిలో కనిపిన ఎటుగని అనేక జంతువుల మహా ప్రదర్శనము. ప్రజలు చూసిన యుత్సాహమున జంతువులు సహస్పరి యుత్సాహముతో ప్రవర్తించినట్లుండెను. ఈ సందర్భము ప్రపంచపు నూతనస్పృహలో 35 అద్వితీయ ప్రదర్శక జంతువులు 35 ప్రతి రాత్రియును 9-15 గంటలకు ప్రదర్శనము జరుగును. సాయంత్ర ప్రదర్శనములు: కలివారము ఆదివారములు సాయంత్రము 4-80 గంటలకు అందరికి ఆహూలమైన రేటు: రు. 4, 3, 2, 1, అ. 8. టికెట్లు మిస్సిస్ట్రీ కంపెనీయద్ద దొరకును.

శ్రీమదాంధ్ర బహుదేవులరాజము

(వద్య కావ్యము) వ్యాసమహర్షి విరచితములగు పద్యసేవిని పురాణము లలో నిదియొకటి. ప్రపంచమెట్లు వుట్టినది? తలభేదము లేక కలిగి? అచారవ్యవహారము తెల్పెట్లుమా? ఈ మొదలగు విషయము లెన్నియో యందు స్పష్టముగ నిరంపబడియున్నవి. గొప్పచాతీ గంధమునై మంచి యభిప్రాయమునిచ్చియున్నాడు. 320 పుటలు మలభము. 800 పుటలు అత్యుత్తమ ప్రతిమాత్ర మున్నవి. నెల 5-0-0. కర్పణ కేతె.

శ్రీమదాంధ్ర లలితోపాఖ్యానము

కైతి:— మలభము, మృదుమధురము, భావగర్భితము 3000 పద్యములకలవు. మంచికాగితములవై అచ్చు. కాలికో లెండు ధర రు 1-8-0. పోస్టుఖర్చులు శేరు. (20) జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

వెలుగు సుందరుడు, మునిసిపల్ పబ్లిషింగ్, కడప.

విజ్ఞాన చంద్రికా బుక్స్ డిపో, మహాంటు రోడ్, మదరాసు. ఇక్కడ తెలుగు పుస్తకము లన్నియు న్యాయమైన నెలకు దొరకును. కాబట్టిలాగు ఉచితము. డాక్టరు. ఆచంట-లక్ష్మీవతి, బి. ఏ. ఎం. బి. సి. ఎం. (1946-1987) మే కజరు.

మదరాసు అందు సదరకమరాటా రైల్వేకంపెనీ లిమిటెడ్డు.

(నీమలో ఇకకార్పొరేటు కాబడినది.)

నీలగిరి, మెట్టపాలెమునకు, దక్షిణ ఇండియా బ్రామగజు రైల్వేమీద యును సలములకు ఇక ముందు పంపబడు మోటారుబస్సు, బండ్లు, గుట్టుములు మున్నగునవి యీ క్రింద వివరింపబడియుండు బండ్లలో తీసుకొనిపోవమనని ఇందు మూలముగా ఎల్లరకు తెలియచేయడమైనది.

మద్రాసు	నెల్లడము	12-45	నెం 11 రు	ప్యాసంజరు	మొదటిదినము
జోలూరుపేట	ప్రవేశము	20-40	"	"	"
	నెల్లడము	3-10	నెం 188 రు	మిక్సెడ్	రెండవదినము
ఈరోడ్డు	ప్రవేశము	11-45	"	"	"
	నెల్లడము	14-46	నెం 84 రు	మిక్సెడ్	"
పోడనూరు	ప్రవేశము	19-15	"	"	"
	నెల్లడము	4-20	నెం 78 రు	"	మూడవ దినము
మెట్టపాలెము	ప్రవేశము	6-0	"	"	"

అమృతాంజనము
అన్ని నొప్పులకు సిద్ధపథము.
చక్కని డబ్బిలో సహా సీసా 1-కి 9-8-0
తలనొప్పుల మాన్పును. పార్శ్వపు నొప్పుల
భారదోలును. నాయువుపోట్ల పోగొట్టును.
సువాసనగలిగి యుండును. ప్రతియింటనుండదగినది.
దీనిని విజేతములలో కూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనం డిపో, 6, తంబుశెట్టివీధి, మదరాసు, లేక 109 ఫ్రేరిరోడ్డు ఫోర్టు బొంబాయి.

బాధాపీడితులకు వరము: ఐవోడి నహితమైన డా॥ పి. డి.

సావంతుని వనోపధి సారసవరిల్లా

అకలిశుభ్రపు రక్తమువలన జనించు బాధ్యమలకు కీరీటునువంటి వంటి. కుడితలను, మిచ్చలను, గండమాలలను
శుండ్లను, ప్రాతశోష్యలను అన్ని విధములవలన గలుగు చర్మరోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన కత్తుల కారిణి

కనావధిసార్వభౌమ గుణ మిచ్చుట నిర్గుణము, సహజమైనను బుద్ధ్యవచ్చినను అన్ని విధములైన బాధలను
పోగొట్టును. వీరమానందలి పాదరసదోషములను, కులబద్ధమును శాస్త్రసంబంధమును పోష్యలను పోగొట్టి రక్తమును
శుభ్రపరచును. శరీరాశోగమును గలుగజేయును. 16 రోజులవర కంటకుట 4 రోజుల బుద్ధిలో అమృతమును.

ప్రాప్తిరును:— పి. డి. సావంత్, 144, ఫనగనాడి, నెం 2 బొంబాయి.
Proprietor P. D. SAVANT, Fanagwadi, No. 144, No. 2, BOMBAY.

వీక్షణీయమైన ప్రశంస

ఇది శాస్త్రాలపై అపూర్వమైన విశ్లేషణ.
మరియు దీనిని పోషింపి అభివృద్ధి.

అంద్రపత్రికాకార్యాలయము ప్రవృత్తి.

ఇది ప్రముఖ కృషివంటి రామలింగారెడ్డి వారి
ప్రణాళిపడినది. మొదటి పోషింపి ప్రత్యేకము.

అంద్రపత్రికాకార్యాలయము, 7 తంబుశెట్టి వీధి, మదరాసు.

అమృతాంజనము డిపో వారి దివ్యోపధములు.

	రూ.
చంతమార్గము పండ్లలోముటకు ...	0.2
చిర్రసాయనము మూత్రము అశిర్వమునకు ...	1.4
చంతమూలపారి పండ్లపోటుకు ...	0.8
చుజుళికులు ధాతుపుష్టికి ...	1.0
జ్వరహారి జ్వరములకు సీసా 1-కి ...	0.12
మూలకంకకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.12
దేహనుండు తెలుకాటుకు సీసా 1-కి ...	0.8
శేత్రాంజనము కంటివ్యాధులకు ...	0.4
కలరామూత్రము వాంతిశ్చేదకు ...	0.8
గజ్జిశేత్రము గజ్జిచేదకు డబ్బి 1-కి ...	0.4
నామకర్పూరము సీసా 1-కి ...	0.8
శీలకు మందు సీసా 1-కి ...	0.4
తామర తైలము; తామర, తీటుకు ...	0.8
గుడ్డుకు తైలము డబ్బి 1-కి ...	0.4
సురతిప్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కఫహారి శీతగట్టులకు దగ్గుకు ...	1.4
కఫహారిచూర్ణం ఉబ్బనములకు డబ్బి 1-కి ...	0.8
నాయువుపోట్లకు మందు ...	1.0

	రూ.
కౌహినితైలము కౌడుకలుకెరుగుటకు ...	0.12
కోమహారి కౌడుకలు ఉడుకుటకు ...	0.8
ఉబ్బనమునకు మందు సీసా 1-కి ...	1.8
కస్తూరిమూత్రము పెద్దవి, మంచివి 50-9 ...	0.10
కుఖభోగి మూత్రము ...	1.0
కుఖభోగి తైలము పుండ్లకు ...	1.0
విరేచనము, కుమూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
గ్రహణి మూత్రము డబ్బి 1-కి ...	0.8
కోమదన మూత్రము తలనొప్పులకు ...	0.12
కాలినపుండ్లకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
శగకు ప్రావకము సీసా 1-కి ...	1.0
కుసుమారి మూత్రము, కుసుమవ్యాధులకు ...	1.0
కుండుకు నూనె సీసా 1-కి ...	0.8
కుందరితైలము, ముఖకాంతికి ...	0.8
కుగ్గల తైలము శీతగట్టులకు ...	0.8
కర్మకూలహారి చెవిపోటుకు ...	0.8
జలాలి మూత్రము మలబద్ధమునకు ...	0.8
జంతుచాతహారి ఎముకలకు ...	0.8

అమృతాంజనము డిపో, మదరాసు అందు బొంబాయి.

సీతాస్వేదనము లేక లంకా దహనము.

అయిదంకముల నాటకము.

ముద్దులొల్లు పద్యములు! శ్రావ్యమగు పార్వీ పిట్ట!!
ఇయ్యది మృదువధుల శైలిని ప్రాయబడినది, జనసామాన్య
మన కెల్లరకు సుబోధకము. ప్రదర్శనానకూలముగ నున్నది.
భక్తిరసపూరితమైన చక్కని కథాటకాది వర్ణపెట్టులతో
నిండియుండును. ఒకపర్యాయము చదివినను, ప్రదర్శించినను
విడవదు. దీనినిగూర్చి నెల్లూరువాస్తవ్యులను బందరు నోటిలు
కాతేజి ప్రాప్తెన రగు శ్రీయతి ముత్తరాజు సుబ్బారావు
ఎం. ఏ. గా రొంగిన యభిప్రాయమును చదివిన ఈ నాటక
రాజము యొక్క ప్రాశస్త్యము చదవరులకు బోధపడును.
పుస్తకము ఖరీదు రూ. 1.0-0. తపాలకూలి వేలు.
గ్రంథకర్త:— పసుమర్తి యుజ్జనారాయణశాస్త్రి
(980) భోజ్జిలిపేట, బందరు.

చంద్రశేఖర క్యాండిల్ కంపెనీ,

నెల్లూరు. (1096)

1917-18 సంవత్సరంబున మదరాసులో జరిగిన వస్తు
ప్రదర్శనమునందును, 1917 ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యయ్యర్, సి.వి.ఇ.
గారివలనను యోగ్యతాపత్రంబుల బొందియున్న ఈకంపెనీ
వారిచే "స్వంత్ర ప్రింటెరు" తో తయారు చేయబడిన క్రొత్త
కత్తులు మిక్కిలి శ్రేష్ఠతమందులై ప్రఖ్యాతిగాంచియున్నవి.
ఒక్కటొక్కటి 7 ఫంతులకు తక్కువ లేక తెలుగును.
200 వత్తుల పెట్టె 1-కి రు 18-0-0
200 బండివత్తుల పెట్టె 1-కి రు 18-0-0
మాదిరివత్తులు కొరవారు (రు 1.4-0) ఒకరూపాయ
నాలుగణాలు ముందుగా మణియూర్దరు వ్యాపార పంపవలెను.
ఏకాసి వలయవారు కంపెనీకి వ్రాసి తెలిసికొన
వచ్చును. 489

మంచి గుణముగల శాస్త్రీయాపధములు

బృహత్ మంజుష్టాదికావ్య

రక్తమును శుభ్రపరచుటలో ప్రశస్తమైనది.
1/2 పౌను సీసా రు 0-12-0.

చంద్రవభ గుటి

మూత్రవ్యాధుల యందు అమోఘముగ
పనిచేయును. తులం 1-కి రు 1-0-0.

వాసవలేహము

దగ్గునకు మంచిమందు.
1/4 పౌను సీసా రు 0-10-0.

వ్యవహారములన్నియు నాంగ్లేయభాషలో
జరుపవలయును.

జాండూ ఫార్మ్యూటికల్

వయ్యూ

ఆయుర్వేద యాపధముల జేయువారు
బొంబాయి నెం 13.

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Ayurvedic Pharmacists,
Elphinstone Road, Bombay.

అమృతార్ణవ అవలేహము.

ఈలేహము రక్తమును కుద్దిచేసి బలమును కలిగించి
కాశ్యతనుభవము నొసంగును. 219

అశోగ్యమును కలుగజేసి ఆయుర్వృద్ధిని యిప్పించును.
ప్రస్తుతము శాకభక్షిణము అను పుస్తకమునకు

వ్రాసిన తపాల ఖర్చు లేకయే ఉచితముగా పంపెదము.
వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవింద్,

ఆలంకర్షణ కోవధాలయం, 157, బ్రాడ్వే, మదరాసు.
801 సాత్వపు వేంకటాచల 594

పండితులవారి సిద్ధాపధములు.

లోకామయమార కస్తూరిమాత్రల నిష్పజ్జనను
పరికింపుడు.

ప్రతి వత్సరమునను లక్షలకొలది సీసాలు విక్రయింతు.
బహుమన్నవి.

ఇండియావారు మాత్రమే కక; బర్మా, సిలోక,
మలియన్డేట్, గోవా, ఫిజి, బరెండ్, ఈస్ట్రాఫియా, మున్నగు
ప్రదేశములవారు కూడ నీ సిద్ధాపధమును, ఉపయోగించు
చున్నారు.

మహాభాగము "ఒకేయొక లోకామయమార" కస్తూరి
మాత్రల సీసా మీ యింటనున్నచుండల, మాటికి వైద్యుల
సమయమును, నిరీక్షించి, మొర నెట్టుకొనుట తప్పిపోవును.

శీతలము, శీతవాతము, అశిర్వము, పార్శ్వవాతము,
జ్వరము, మాంద్యము, మలబద్ధము, దగ్గు, గజమునోపి,
బలహీనత, అసారోగ్యము, చెడ్డనీటినుండి గలుగు వికారము,
చిన్న బిడ్డలకు గలుగు జ్వరము, దగ్గు, నాయువు, మరియు
ననేక రోగములును, ఈ సిద్ధాచ్యుత సేవనచే నాశ్వర్యముగా
పోయి గుణము గలుగును.

వైద్యశాలలో ననేకవిధముల లగునట్టియు నుపయోగ
రములగు కర్మాటక మూలికలనుండియు యాపధములను
తయారు చేయుచుండురు.

విజ్ఞప్తయ్య యావ్యాపార గురుకులం, ప్రతి సీసాయందు
శుండును; చూచి గుర్తించవలెను.

అనుపానపత్రము, ప్రతిసీసాలో గుణి
యగుండును. 220 మాత్రలన్న సీసా 4 తపాలు.
మృతము.

6 సీసాల నొకసారి తేప్పించుకొని
తపాల ఖర్చుతోచేరి రూ 1-0-0
12 సీసాలొకసారి కొనిన 2-12-0
25 సీసాలొకసారి కొనిన 5-0-0
సమస్తరోగములకు మానక ఆయుర్వే
దము సిద్ధాపధములు దొరకును.
విక్రయము:— శ్రీ సీతారాఘవ వైద్యశాల, మైసూరు.

